

Lubuskie Aktualności Rolnicze

Kanibal zza oceanu

Prawidłowe żywienie seniorów

Winnica Folwark Pszczew – projekt życia

WOJEWODA LUBUSKI
WŁADYSŁAW DAJCZAK

Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Świebodzinie
Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku

zapraszają na

DNI POLA

14 czerwca 2022 o godz. 10⁰⁰

które odbędą się na poletkach doświadczalnych
Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Świebodzinie

Warto obejrzeć: poletka z **odmianami roślin uprawnych** biorących udział w badaniach PDO oraz z Listy Zalecanych Odmian - pszenicy ozimej i jarej, pszenżyta ozimego i jarego, jęczmienia ozimego i jarego, żyta ozimego, owsa, rzepaku ozimego, ziemniaków i kukurydzy wszystkich grup wczesności, grochu siewnego, łubinu i soi.

Lubuskie Aktualności Rolnicze

WYDAWCA:

Lubuski Ośrodek Doradztwa
Rolniczego w Kalsku

RADA REDAKCYJNA:

Redaktor Naczelna:

Iwona Michalewska

Redaktor Techniczny:

Dariusz Golczyk

Redaktorzy Merytoryczni:

Iwona Kupińska

Tomasz Sakowicz

Piotr Tylińczak

ADRES REDAKCJI:

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
Kalsk 91, 66-100 Sulechów,
woj. lubuskie
tel. 68 385 20 91
e-mail: redakcja@lodr.pl

NIP: 927-16-03-749

KONTO:

Bank Gospodarstwa Krajowego
Oddział w Zielonej Górze
24 1130 1222 0030 2053 4720 0004

PROJEKT OKŁADKI:

Dariusz Golczyk

FOTO NA OKŁADKĘ:

Tomasz Sakowicz

SKŁAD KOMPUTEROWY:

Dariusz Golczyk, Iwona Michalewska

PRZYJMOWANIE OGŁOSZEŃ I REKLAM

tel. 68 385 20 91 lub 512 217 293

e-mail: redakcja@lodr.pl

Ogłoszenia drobne

zamieszczamy bezpłatnie.

Przedsiębiorstwa i firmy płacą zgodnie
z cennikiem dostępnym w Redakcji oraz
na stronie internetowej: www.lodr.pl

PRENUMERATA:

Prenumeratę można zamówić

bezpośrednio w Redakcji

tel. 68 385 20 91 lub 512 217 293

e-mail: redakcja@lodr.pl

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych,
zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych
tekstów i nie odpowiada za treść zamieszczonych
reklam. Wydawca ma prawo odmówić zamieszczenia
ogłoszenia i reklamy, jeżeli ich treść lub forma są
sprzeczne z linią programową bądź charakterem pisma
oraz interesem wydawnictwa LODR. Serwis fotogra-
ficzny własny i wolne media.

Oddano do druku 30 maja 2022 r.

DRUK:

Drukarnia TOP DRUK w Łomży
biuro@topdruk24.pl

NAKLAD: 1400 egz.

CENA: 5,00 zł

Drodzy Rolnicy

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego uczestniczy w powołanym przez pana Wojewodę Władysława Dajczaka Zespole ds. aktualizacji i tematyki Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa, Rybactwa 2030. Strategia ta została przyjęta przez Radę Ministrów 15 października 2019 r. Prace nad nią trwały od 2017 r., kiedy to poszczególne zespoły w województwach naszego kraju podjęły działania dotyczące dostosowania do lokalnych uwarunkowań zapisów przyjętej przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W efekcie powstał dokument przedstawiający ujęcie terytorialne, identyfikujące potrzeby rozwojowe obszarów wiejskich i sektora rolno-spożywczego w poszczególnych województwach. Był on prezentowany zarówno przed Komisją Europejską, jak i samorządami. Ukazywał cele, kierunki interwencji oraz działania, jakie powinny być podjęte do 2030 r.

Aktualizacja Strategii będzie polegała na diagnozie obecnej sytuacji wsi, rolnictwa w naszym województwie oraz analizie wskazanych w Strategii celów. Powodem do powtórzenia się nad Strategią były zmiany, jakie pojawiły się na obszarach wiejskich i w sektorze rolno-spożywczym w wyniku pandemii COVID-19 oraz wybuchu wojny na Ukrainie.

Ponadto w lipcu 2020 r. został przyjęty nowy budżet UE po 2020 r., który zapewni m.in. dodatkowe finansowanie inwestycji w okresie przejściowym PROW 2014-2020 oraz Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności. Te działania będą miały realne skutki w postaci przydzielonych środków finansowych dla naszego regionu.

Wojciech Szadel

Dyrektor
Lubuskiego Ośrodka
Doradztwa Rolniczego

Drodzy Czytelnicy

W czerwcu łapiemy chwilę oddechu po sezonie wiosennych prac polowych, ale nie zapominajmy o dalszej ochronie naszych upraw. W aktualnym numerze piszemy o jednym z najgroźniejszych szkodników zbóż, o tym jak go zwalczać przeczytacie na stronie 10. Szczególną uwagę powinniśmy również zwrócić na ziemniaki, które w tym czasie atakowane są przez choroby grzybowe – więcej na str. 12. O czym jeszcze warto przeczytać? Na stronie 14 wspólnie z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gorzowie Wlkp. przestrzegamy Was przed nowym zagrożeniem zza oceanu...

Osobom zainteresowanym Restrukturyzacją małych gospodarstw polecam artykuł na str. 20, w którym nasz specjalista rozwiewa wszelkie wątpliwości związane z tym działaniem.

Na koniec zabieramy Was drodzy czytelnicy w podróż po wyjątkowych miejscach Ziemi Lubuskiej. Poznajcie wspaniałych ludzi, którzy je stworzyli. Być może zarazicie się Ich pasją?

Iwona Michalewska

Redaktor Naczelna
Lubuskich Aktualności
Rolniczych

AKTUALNOŚCI

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	5
Lubuskie Winiarskie Innowacje	5
Nowy wicedyrektor w LODR	6
Lokalne Partnerstwo Wodne – już się znamy	6
Seniorzy potrzebują nowych rozwiązań	7
Zdobądź uprawnienia do fumigacji	7
Konkurs na najlepszego doradcę ekologicznego	8
Pomoc dla małych gospodarstw i producentów rolnych	10

W POLU I GOSPODARSTWIE

Skrzypionka – jeden z najgroźniejszych szkodników zbóż	12
Wymagająca bulwa	14
Kanibal zza oceanu	16

EKOLOGIA

Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków	18
--	----

ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

Restrukturyzacja małych gospodarstw	20
Zmiany w działaniu rolno-środowiskowo-klimatycznym	22
Klucz do zdrowia – prawidłowe żywienie seniorów	24

INFORMACJE

Gospodarstwa przekazane za emeryturę	27
Unijny system oznaczeń jakości żywności	28
Meteo wiadomości	30
Terminarz szkoleń	31
Ruszył ryneček w gminie Deszczno	31

W MOIM OGRODZIE

Oxytree – drzewo tlenowe	34
Kalendarz biodynamiczny na lipiec	35
Truskawki – witaminowa bomba w zasięgu ręki	35

LUBUSKIE WARTY UWAGI

Winnica Folwark Pszczew – projekt życia	36
Gospodarstwo Agroturystyczne Zagroda Edukacyjna	38
Gminy wiejskie województwa lubuskiego – Brody	42
Osobliwe płazy	44
Ryba miesiąca – sandacz	45

GOSPODARSTWO DOMOWE

Prozdrowotny wpływ roślin	46
KGW Smaczna Pyza w Jeninie	48

ROZRYWKA

Krzyżówka nr 6	50
Rebus dla dzieci nr 6	50

INFORMACJE RYNKOWE

Informacje rynkowe i ogłoszenia drobne	54
--	----

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju – aktualizacja w Lubuskim

Władysław Dajczak Wojewoda Lubuski powołał ponownie Zespół analizujący szanse i zagrożenia oraz potencjalne kierunki rozwoju obszarów wiejskich do 2030 r. w województwie lubuskim. Przewodniczącym Zespołu został dyrektor LODR w Kalsku pan Wojciech Szadel. Spotkanie Zespołu odbyło się 23 maja br.

Zespół zmodyfikuje diagnozę regionalną dotyczącą rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa. Ponadto zadaniem Zespołu jest pomoc w przełożeniu zapisów przyjętej przez Radę Ministrów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

To ważna inicjatywa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, która pozwoli określić specyfikę lubuskiego

rolnictwa. „Mam nadzieję, że powstanie bardzo dobry dokument z którego będzie można korzystać, jako Lubuski Urząd Wojewódzki jesteśmy do dyspozycji i będziemy Państwa wspierać” – zaznaczył w czasie spotkania Władysław Dajczak Wojewoda Lubuski.

Docelowy efekt prac Zespołu to *Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 dla województwa lubuskiego*.

■ Redakcja

Powołanie Konsorcjum Grupa Operacyjna EPI Lubuskie Winiarskie Innowacje

23 maja br. na Uniwersytecie Zielonogórskim została podpisana umowa o powołaniu Konsorcjum Grupa Operacyjna EPI *Lubuskie Winiarskie Innowacje*, którego członkami są: Uniwersytet Zielonogórski – lider Konsorcjum, Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku, pan Mirosław Stępień (Winnica Bachosowe Pole), pan Mariusz Pacholak (Winnica Cantina), pan Tytus Fokszan (Winnica Pod Winną Górą), Kopalnia Węgla Brunatnego Sieniawa Sp. z o.o., Zakład Zagospodarowania Odpadów Marszów Sp. z o.o., Lubuski Ośrodek Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych Sp. z o.o.

Konsorcjum proponuje innowacyjne rozwiązania technologiczne i zamierza pozyskać środki na realizację tematu badawczo-rozwojowego *Opracowanie i wdrożenie zintegrowanego*

systemu uprawy winorośli w regionie lubuskim, opartego o łączne wykorzystanie innowacyjnych technologii uprawowych oraz informatycznych, wspomagających decyzje uprawowe i zarządcze. Wniosek zostanie złożony w czerwcu br.,

w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w VI naborze wniosków w obszarze Sieci na rzecz Innowacji w Rolnictwie i na Obszarach Wiejskich, Działanie „Współpraca”.

Projekt wpisuje się w kreowanie marki winiarstwa lubuskiego nawiązując do długiej, chwalebnej historii, sięgającej Średniowiecza, odsłaniając jej nowe oblicze, godne początku XXI wieku.

Fot. D. Legięta

Umowę Konsorcjum podpisali: JM Rektor UZ, prof. dr hab. inż. Wojciech Strzyżewski, właściciele winnic: pan Mirosław Stępień, pan Mariusz Pacholak, pan Tytus Fokszan, Prezes Zarządu KWB Sieniawa Sp. z o.o., pan Andrzej Bik, Prezes Zarządu ZZO Marszów Sp. z o.o., pan Jacek Połomka, Prezes Zarządu LOIiWA Sp. z o.o., pan Wojciech Szefner oraz Dyrektor LODR w Kalsku, pan Wojciech Szadel.

■ Redakcja

Gratulujemy nowego stanowiska

W dniu 16 maja 2022 r. na wniosek Dyrektora LODR pana Wojciecha Szadla, Wicepremier, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Henryk Kowalczyk powołał na stanowisko Zastępcy Dyrektora Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego pana Jana Gembarę.

Pan Jan Gembara jest wieloletnim praktykiem, zajmującym się problemami rolnictwa i rozwoju wsi. Posiada wykształcenie wyższe rolnicze, ponadto jest w trakcie obrony pracy doktorskiej. W czasie swojej długoletniej pracy w LODR zajmował stanowiska: doradcy rolniczego, kierownika Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Świebodzinie, głównego specjalisty ds. rozwoju obszarów wiejskich oraz kierownika Działu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Wiedza, doświadczenie i kwalifikacje pana Gembarę dają gwarancję rzetelnego i efektywnego pełnienia funkcji Zastępcy Dyrektora.

Gratulujemy nowego stanowiska, życzymy owocnej pracy i realizacji zamierzonych celów.

■ Redakcja

Lokalne Partnerstwo Wodne – już się znamy

Dnia 20 kwietnia 2022 r. w Lubuskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Kalsku odbyło się spotkanie partnerów LPW z zawiązanymi w ubiegłym roku partnerstwami. Przybyli do nas władze i przedstawiciele instytucji, które w 2021 r. podpisały deklarację współpracy w ramach Lokalnego Partnerstwa Wodnego. Podczas spotkania rozdane zostały raporty dotyczące gospodarki wodnej każdego z partnerskich powiatów.

Powiat żarski

Powiat strzelecko-drezdenecki

ślubickim i sulęcińskim. Spotkania rozpoczynały się wykładem nt. zasobów wodnych danego powiatu, omawialiśmy również problemy i potrzeby związane z gospodarką wodną.

Kolejne spotkania już na przełomie czerwca i lipca!

Zapraszamy wszystkich chętnych, więcej informacji na stronie internetowej www.lodr.pl

■ Agata Pilecka

Powiat ślubicki

Powiat wschowski

Powiat nowosolski

Powiat sulęciński

W dniach 21 oraz 25-29 kwietnia odbywały się pierwsze zapoznawcze spotkania w ramach LPW w pozostałych powiatach: wschowskim, żarskim, nowosolskim, strzelecko-drezdeneckim,

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestując w obszary wiejskie”.

Operacja została współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Seniorzy potrzebują nowych rozwiązań

Seminarium odbędzie się 23 czerwca 2022 r. o godz. 11:00 w siedzibie LODR w Kalsku.

Seminarium skierowane jest dla:

- rolników,
- właścicieli gospodarstw agroturystycznych,
- osób oferujących usługi społeczne i opiekuńcze dla różnych grup społecznych,
- przedsiębiorców i osób fizycznych zainteresowanych prowadzeniem działalności opiekuńczej,
- wolontariuszy zajmujących się osobami wymagającymi opieki,
- przedstawicieli LGD związanych z tematyką usług opiekuńczych dla osób starszych,
- przedstawicieli samorządu działających w obszarze polityki senioralnej,

- przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz osób wymagających wsparcia.

Celem spotkania jest przedstawienie aspektów ekonomiczno-społecznych związanych z powstawaniem i prowadzeniem gospodarstw opiekuńczych na obszarach wiejskich.

Ze względu na ograniczoną liczbę miejsc, o udziale w warsztatach decyduje kolejność zgłoszeń. Osoby zainteresowane uczestnictwem proszone są o kontakt z pracownikiem Działu Rozwoju Obszarów Wiejskich:

Joanna Kasprzak-Dąbrowska
tel. 513 978 902
e-mail: j.kasprzak@lodr.pl

■ Joanna Kasprzak-Dąbrowska

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku we współpracy z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie zaprasza do udziału w bezpłatnym seminarium w ramach projektu: „Gospodarstwa opiekuńcze w rozwoju obszarów wiejskich wobec wyzwań demograficznych (GROWiD)”.

Zdobądź uprawnienia do fumigacji

nie przenikać oczyszczane obiekty z doskonałą precyzją, skutecznie eliminując szkodniki.

Fumigacja znakomicie sprawdzi się w przypadku odkażania towarów, powierzchni i przestrzeni różnego typu. Może być stosowana m.in. w namiotach, naczepach samochodowych, pustych wnętrzach budynków, w przypadku produktów rolnych czy na potrzeby zwalczania szkodników drewna wyrobionego. Zaleca się regularne wykonywanie fumigacji w celu zminimalizowania ryzyka strat. Metoda ta doskonale sprawdza się zarówno jako narzędzie walki ze szkodnikami, jak i technika prewencyjna.

Część preparatów do zwalczania szkodników można stosować

posiadając jedynie ukończone szkolenie z zakresu stosowania środków ochrony roślin. Kiedy więc rolnik potrzebuje uprawnień do stosowania środków ochrony roślin metodą fumigacji? Odpowiedź jest stosunkowo prosta – w każdym przypadku jeśli chce stosować preparaty, które są zaklasyfikowane jako fumiganty. Aby sprawdzić czy dany środek jest fumigantem, wystarczy przeczytać jego etykietę.

Należy pamiętać, że zdobyte na kursie uprawnienia są ważne przez okres 5 lat, po którym należy odbyć szkolenie uzupełniające w celu przedłużenia uprawnień.

■ Tomasz Sakowicz

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku organizuje szkolenia z zakresu stosowania środków ochrony roślin metodą fumigacji:

- **UZUPEŁNIAJĄCE**
– 20 czerwca 2022 r.
- **PODSTAWOWE**
– październik 2022 r.

Fumigacja jest skuteczną metodą zwalczania szkodników, najczęściej owadów i gryzoni, za pomocą substancji chemicznych w formie dymu, pary lub gazu. Specjalne środki chemiczne w odpowiednio dobranej temperaturze i ciśnieniu przyjmują stan gazowy. W tej postaci są w sta-

rozwoju rolnictwa ekologicznego wśród rolników, serdecznie zapraszamy do włączenia się w realizację ww. przedsięwzięcia.

Prosimy o przesyłanie skanów oraz oryginałów uzupełnionych formularzy zgłoszeniowych, które wraz z regulaminem dostępne są na stronie internetowej www.lodr.pl w zakładce Ekologia.

Zgłoszenia przyjmujemy do **30 czerwca br.**

KONKURS NA NAJLEPSZEGO DORADCĘ EKOLOGICZNEGO

Centrum Doradztwa Rolniczego Oddział w Radomiu we współpracy z MRiRW organizuje w 2022 r. III edycję „Konkursu na Najlepszego Doradcę ekologicznego”. Ideą konkursu jest promowanie pracy doradców zaangażowanych w rozwój rolnictwa ekologicznego, szczególnie w zakresie wdrażania innowacyjnych

rozwiązań i popularyzacji przetwórstwa na poziomie gospodarstwa.

Doceniając dotychczasową współpracę i wkład doradców w krzewienie

Osoba do kontaktu:

Agata Pilecka

tel. 516 177 411

e-mail a.pilecka@lodr.pl

■ Agata Pilecka

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Lubuski Zespół Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich informuje

o trwającym naborze wniosków w ramach Działania M16 „Współpraca” ogłoszonym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

NABÓR WNIOSKÓW:

od 30 kwietnia 2022 r. do 15 czerwca 2022 r.

FORMA I WYSOKOŚĆ POMOCY:

Refundacja kosztów – całkowita maksymalna wartość wsparcia w okresie realizacji Programu wynosi 12 mln zł, a limit wsparcia na operację wynosi 6 mln zł

Zapraszamy do kontaktu
Jan Gembara, tel. 516 177 398

KONKURS

NA **NAJLEPSZE**

GOSPODARSTWO EKOLOGICZNE
WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

W ROKU 2022

I. Cel:

Identyfikacja i szerzenie dobrych praktyk w zakresie rolnictwa ekologicznego, wdrożenie takich rozwiązań w gospodarstwach rolnych oraz rozpowszechnianie wiedzy z zakresu ekologicznego.

II. Adresaci:

W konkursie może brać udział każde gospodarstwo ekologiczne z terenu województwa lubuskiego, które:

- posiada numer identyfikacyjny w systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
- posiada aktualny certyfikat wydany przez upoważnioną jednostkę certyfikującą,
- spełnia normy i wymogi wzajemnej zgodności,
- dokona zgłoszenia do Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

Zgłoszenia do konkursu prosimy przysyłać:

- listownie na adres LODR Kalsk 91, 66-100 Sulechów,
 - pocztą elektroniczną na adres sekretariat@lodr.pl
- lub składać osobiście w sekretariacie w terminie do **15 lipca 2022 r.**
Zwycięzca konkursu zostanie zgłoszony do konkursu krajowego, ogłoszonego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Szczegółowe informacje oraz formularz zgłoszeniowy udostępnione są na stronie www.lodr.pl

Koordynator konkursu
Agata Pilecka
tel. 516 177 411

Szanowni Rolnicy!

Podczas letnich naborów mogą Państwo starać się o 60 tys. złotych bezzwrotnej premii na restrukturyzację małych gospodarstw oraz o 100 tys. euro rocznie na tworzenie grup i organizacji producentów. Programy są dofinansowanie w ramach PROW 2014-2020.

Pomoc dla małych gospodarstw i producentów rolnych

Już po raz dziesiąty Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji pomoże właścicielom małych gospodarstw w rozwoju ich działalności lub zmianie zakresu czy rodzaju upraw. Nabór trwa od 16 maja do 14 lipca br.

Na restrukturyzację małego gospodarstwa można otrzymać 60 tys. zł. Kwota ta zostanie wypłacona w dwóch ratach – 80% rolnik dostanie po spełnieniu warunków określonych

w decyzji o przyznaniu pomocy i 20% po poprawnej realizacji biznesplanu.

– *W województwie lubuskim zainteresowanie tego typu pomocą jest duże i rolnicy chętnie sięgają po pieniądze na restrukturyzację swoich gospodarstw* – twierdzi Andrzej Rochmiński, dyrektor Lubuskiego Oddziału Regionalnego ARiMR.

Do tej pory, podczas dziewięciu ostatnich naborów, z tego typu

■ **Andrzej Rochmiński**
Dyrektor Lubuskiego
Oddziału Regionalnego ARiMR
w Zielonej Górze

wsparcia w województwie lubuskim skorzystało ponad 600 rolników.

O pomoc mogą starać się rolnicy posiadający gospodarstwo obejmujące co najmniej 1 hektar użytków rolnych lub nieruchomości służącą do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rol-

nej. Wielkość ekonomiczna takiego gospodarstwa musi być mniejsza niż 13 tys. euro.

Wsparcie w całości należy przeznaczyć na prowadzoną w gospodarstwie działalność rolniczą lub przygotowanie do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie. Co najmniej 80% kwoty musi być wydane na środki trwałe, m.in. na: zakup nowych maszyn rolniczych, urządzeń i wyposażenia oraz na budowę, przebudowę lub remont budynków służących produkcji rolniczej; nabycie gruntów rolnych lub stad podstawowych; zakładanie sadów albo plantacji roślin wieloletnich.

Przypominamy, że pomoc na restrukturyzację małych gospodarstw może być przyznana tylko raz w czasie realizacji PROW 2014-2020.

Z kolei grupy producentów rolnych, już po raz jedenasty, mogą otrzymać aż 100 tys. euro rocznie na tworzenie grup i organizacji producentów. Nabór wniosków trwa od 4 maja do 17 czerwca 2022 r.

W województwie lubuskim, do prowadzonego przez ARiMR rejestru, wpisanych jest aktualnie 16 aktywnych grup, zrzeszających ponad 100 członków.

Pomoc skierowana jest do nowych grup producentów rolnych, uznanych od 1 czerwca 2021 r. na podstawie

ustawy z 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach. Grupy te muszą składać się z osób fizycznych, prowadzących działalność jako mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwo. O dofinansowanie mogą starać się również organizacje producentów, uznane na podstawie przepisów ustawy z 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych albo ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

Pomocy tej nie mogą otrzymać podmioty zrzeszające producentów drobiu, wyrobów z mięsa drobiowego i jego podrobów oraz owoców i warzyw.

Wsparcie jest realizowane w formie rocznych płatności przez okres pierwszych pięciu lat, następujących po dacie uznania grupy producentów rolnych lub organizacji producentów.

Wysokość dofinansowania wynosi:

- w pierwszym roku – 10% przychodów netto,
- w drugim – 9%,
- w trzecim – 8%,
- w czwartym – 7%,
- w piątym – 6%.

Limit przyznawanych środków to 100 tys. euro w każdym roku pięcioletniego okresu.

Wnioski w obu wymienionych naborach można składać w oddziałach regionalnych Agencji – osobiście, przesyłką rejestrowaną, nadaną w placówce Poczty Polskiej lub elektronicznie za pośrednictwem skrzynki podawczej ePUAP.

Przypominamy, że wszystkie informacje na temat aktualnych oraz planowanych naborów znajdują Państwo na stronie internetowej Agencji www.gov.pl/arimr. Zachęcamy do jej śledzenia, jak również do odwiedzenia naszego profilu na Facebooku, gdzie zamieszczamy ważne informacje dot. działania naszego Oddziału.

Dodatkowe informacje można uzyskać pod numerem bezpłatnej infolinii: 800 38 00 84.

Skrzypionka – jeden z najgroźniejszych szkodników zbóż

Wielu rolników w ogóle nie zwalcza skrzypionek, ponieważ nie ma z nimi problemów. Jednak przy masowym pojawieniu się, te niepozorne szkodniki mogą spowodować poważne straty plonu, zeskrobując miękisz z całych liści.

Zdzisław Sakowicz
LODR Kalsk
z.sakowicz@lodr.pl

Biologia

Zagrożenie dla zbóż stanowią dwa gatunki skrzypionek – **skrzypionka zbożowa** (*Oulema melanopus* i *Oulema duftschmidi*) oraz **skrzypionka błękitka** (*Oulema gallaeciana*). Owad zimują w ściółce, darni lub między korzeniami. Wiosną, gdy temperatura powietrza przez 2-3 dni utrzymuje się powyżej poziomu 10°C, chrząszcze

pojawiają się na roślinach żywicielskich. Przy sprzyjających warunkach skrzypionki mogą rozpocząć żer już w II dekadzie kwietnia. Następnie dochodzi do kopulacji i samice składają jaja (zwykle od połowy maja do połowy czerwca). Jaja o kolorze miodowożółtym, długości około 1 mm, są składane po górnej stronie blaszki liściowej, wzdłuż nerwów. Mogą występować pojedynczo lub po kilka w rzędzie. Po dwóch tygodniach z jaj wylęgają się brunatnożółte larwy z kulistą czarną głową. Larwy zaczynają żerować na liściach wyjadając tkankę mięksiszową wzdłuż nerwów i pozostawiając specyficzne ślady. Następnym etapem w rozwoju szkodnika jest poczwarka. Tutaj występują różnice w zależności od gatunku – skrzypionka zbożowa przepoczwarcza się w glebie, natomiast skrzypionka błękitka na roślinach, tworząc piankowe kokony. Po przeobrażeniu dorosłe skrzypionki żerują na trawach i samosiewach, a następnie szukają miejsc do prezimowania.

Szkodliwość

Pierwsze pojawiają się chrząszcze skrzypionek, które prowadzą żer na liściach zbóż. Zdecydowanie groźniejsze są jednak licznie występujące w późniejszym okresie larwy. Zarówno larwy jak i chrząszcze wyjadają tkankę mięksiszową pomiędzy nerwami aż do górnej skórki liścia, tworząc

w ten sposób charakterystyczne ślady. Larwy zaczynają żerować od dolnych liści, przemieszczając się ku wyższym partiom roślin. Przyjmuje się, że jedna larwa jest w stanie zniszczyć aż 3,5 cm² powierzchni blaszki liściowej, co stanowi ok 10% powierzchni liścia flagowego. Takie uszkodzenia powodują znaczne obniżenie powierzchni asymilacyjnej, a to przekłada się na spadek efektywności fotosyntezy i w efekcie na obniżenie liczby i masy ziarniaków w kłosie, generując spadek plonu sięgający 15-20% i więcej. W wyniku masowego pojawu szkodnika, przy jednoczesnym braku ochrony, może dojść do prawie całkowitego zniszczenia blaszek liściowych, które bieleją i zasychają. Z daleka takie pola wyglądają na białe. Ponadto pozostawione przez larwy śluz i odchody zatykają aparaty szparkowe i stanowią pożywkę dla patogenów. Skrzypionki najchętniej atakują pszenicę, jęczmień, pszenżyto oraz owies. Wiosną szkodniki można spotkać również na chwastach jednoliściennych, z których to mogą przenosić patogeny na rośliny uprawne.

Ochrona plantacji

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wszyscy profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin, do których zaliczają się rolnicy, są zobowiązani do przestrzegania zasad Integrowanej Ochrony Roślin.

Wobec tego ochronę plantacji powinno opierać się o prewencyjne metody niechemiczne. Podstawę stanowi odpowiedni płodozmiian polegający na wprowadzeniu do zmianowania jak największej liczby roślin dwuliściennych, które nie są atakowane przez skrzypionki. Kolejnym istotnym czynnikiem jest prawidłowa agrotechnika polegająca na starannym przygotowaniu stanowiska oraz niszczeniu chwastów jednoliściennych,

wego (dla zbóż jarych żerowanie larw jest szczególnie groźne – silne uszkodzenie liścia flagowego np. w pszenicy może spowodować spadek plonu nawet o kilkadziesiąt procent).

Czym zwalczać?

W momencie pojawienia się szkodników na plantacji, gdy przekroczony zostanie próg szkodliwości, konieczne staje się sięgnięcie po preparaty chemiczne. Z powodu wycofania na

terenie UE insektycydów fosforoorganicznych, do dyspozycji pozostają jedynie pyretroidy oraz acetamipryd z grupy neonicotynoidów (Mospilan Mizu).

Spośród pyretroidów można zastosować poniższe substancje aktywne:

- *alfa-cypermetyryna* (AlfaCyper 100 E, Fastac 100 EC),
- *beta-cyflutryna* (Pitbul 025 EC, Alfazot 025 EC),
- *cypermetyryna* (Cyperkill Max 500 EC, Insektus 500 EC),
- *deltametryna* (Decis Mega 50 EW, Delmetros 100 SC),
- *esfenwalerat* (Sumi-Alpha 050 EC, Sumicidin 050 EC),
- *gamma-cyhalotryna* (Modivo 60 CS, Nexide 60 CS),
- *lambda-cyhalotryna* (Karate Zeon 050 CS, Judo 050 CS),
- *zeta-cypermetyryna* (Fury 100 EW, Rage 100 EW).

które mogą być żywicielami pośrednimi dla szkodników. Dobre efekty przynosi również dobór odmian wcześniej dojrzewających czy zrównoważone nawożenie, które umożliwia optymalny wzrost roślin. Ważną rolę w ograniczaniu ilości jaj i larw skrzypionek spełniają także wrogowie naturalni (głównie parazytoidy). Próg szkodliwości dla skrzypionek wynosi 1-1,5 larwy na jednej roślinie w przypadku zbóż ozimych oraz 0,5-1 larwy na roślinę w zbożach jarych w fazie liścia flago-

Wymagająca bulwa

Tomasz Sakowicz
LODR Kalsk
t.sakowicz@lodr.pl

Plantatorzy ziemniaków muszą mierzyć się z szeregiem czynników, które mogą znacząco obniżyć ilość i jakość plonów. Obok warunków pogodowych są nimi choroby grzybowe atakujące zarówno nadziemne, jak i podziemne części roślin.

Choć areał uprawy ziemniaka znacząco zmniejszył się w ostatnich latach, to wciąż pozostaje on jedną z najważniejszych upraw w kraju. Jeszcze kilkanaście lat temu można było spotkać ziemniaki na polach prawie każdego rolnika, dziś mamy do czynienia z koncentracją produkcji u większych plantatorów. Uprawa ziemniaka należy do jednych z najbardziej opłacalnych, jednak istnieje wiele czynników mogących zagrozić powodzeniu uprawy. Poza niesprzyjającymi warunkami pogodowymi z często pojawiającymi się na naszym terenie suszami wiosennymi, występują również czynniki biotyczne, takie jak zagrożenie ze strony chorób

i szkodników. W poniższym artykule skoncentrujemy się na chorobach grzybowych, które mogą znacząco obniżyć plon i jakość bulw. W Polsce obok zarazy ziemniaka coraz powszechniejszym problemem staje się alternarioza ziemniaka.

Alternarioza ziemniaka – skuteczna diagnoza

Pierwszymi objawami alternariozy są pojawiające się na liściach plamy, których można wyróżnić dwa rodzaje: liczne i drobne brunatne plamki o średnicy 1-5 mm oraz większe czarno-brunatne o średnicy 10-20 mm. Początkowo plamy są owalne, jednak z czasem rozrastają się i przyjmują formę wielobocznych nacieków, ponieważ obecność nerwów w liściu uniemożliwia im swobodny rozrost. Wraz z rozwojem zmian na liściach pojawiają się koncentryczne pierścienie przypominające swoją formą tarcze strzelnicze, co stanowi charakterystyczny objaw alternariozy. Plamy mogą być otoczone specyficzną „aureolą” powstającą w wyniku postępującej chlorozy. W porażonym

miejscu uszkodzone tkanki pękają i wykruszają się, osłabiając w ten sposób strukturę liścia. Silnie zainfekowane części nadziemne żółkną i zasychają, co powoduje przedwczesne zamieranie liści. Objawy mogą pojawiać się również na łodygach oraz bulwach. Na powierzchni porażonych bulw powstają brunatno-sine, owalne, wklęsłe plamy, a porażony miąższ staje się twardy, brunatny i wyraźnie odróżnia się od zdrowej części bulwy.

Choroba pojawia się latem

Występowanie choroby nasila się w latach ciepłych, gdy po okresie intensywnych opadów nadchodzą ciepłe, suche i wietrzne dni. Takie warunki sprawiają, że grzyb z łatwością rozprzestrzenia się za pomocą zarodników konidialnych. Przenieszone przez wiatr zarodniki stanowią pierwotne i wtórne źródło infekcji. Grzyby z rodzaju *Alternaria* zimują w resztkach poźniwnych oraz porażonych bulwach, w formie grzybni i zarodników. Rezerwuarem grzyba może stanowić także gleba. W ograniczeniu występowania choroby bardzo ważna jest regularna lustracja plantacji oraz

odpowiednie planowanie zabiegów ochrony roślin. Istotnym czynnikiem jest również nawożenie, ponieważ alternarioza rozwija się na glebach lekkich, ubogich w składniki odżywcze, gdzie często występują okresowe niedobory wody. Najintensywniejszy rozwój choroby można zaobserwować w miesiącach ciepłych przy odpowiedniej ilości opadów (lipiec, sierpień, wrzesień). Alternarioza bywa często bagatelizowana, jednak staje się ona coraz poważniejszym zagrożeniem w uprawie ziemniaków w kraju. Straty spowodowane wystąpieniem alternariozy sięgają w Polsce 45% plonu. Wraz ze zmianami klimatu znaczenie tej choroby będzie wzrastać.

Jak rozpoznać zarzę ziemniaka?

Zaraza ziemniaka (*Phytophthora infestans*) jest jedną z najgroźniejszych chorób występujących w uprawie ziemniaka. Objawy można zaobserwować na liściach w postaci różnej wielkości plam, które początkowo przybierają barwę zielonkawą, jednak z czasem stają się oliwkowe i brunatne. Wokół plam, po górnej stronie liścia, widoczna jest jasna obwódka, natomiast na dolnej stronie, przy wysokiej wilgotności powietrza pojawia się biały nalot. Porażane są także łodygi, a poprzez splukiwanie zarodników wraz z wodą, infekcji mogą ulec rów-

nież bulwy. W wyniku choroby na powierzchni bulwy powstają szaro-sine plamy, pod którymi miąższ jest twardy. Wewnątrz bulw pojawiają się nieregularne przebarwienia o kolorze czerwonobrunatnym. Następują również zmiany powiązane z postępującym procesem gnilnym, który przesuwają się w głąb części podziemnej rośliny. Każda z form porażenia przez zarzę odbija się negatywnie na plonie bulw. Szybki rozwój choroby może doprowadzić do znacznych strat plonu, w ciągu nawet 10 dni drastycznie obniżając opłacalność uprawy. Warto wiedzieć, że zaraza ziemniaka jest równie niebezpieczna dla pomidorów, u których wywołuje podobne objawy,

zarazy mogą być porażone bezobjawowo sadzeniaki.

Zwalczanie chorób

Ochrona plantacji ziemniaków przed alternariozą opiera się na zapobieganiu zagrożeniom oraz szybkiej interwencji we wczesnych fazach choroby przy użyciu odpowiednio dobranych preparatów. Podobnie jest w przypadku zarazy ziemniaka, gdzie decydujące znaczenie mają zabiegi o charakterze prewencyjnym, których celem jest nie tylko ograniczenie występowania choroby, ale również niedopuszczenie do jej rozwoju. Najskuteczniejszym sposobem walki z chorobami grzybowymi jest termi-

zarówno na liściach i łodygach, jak i owocach.

Rozwojowi zarazy sprzyja wilgoć

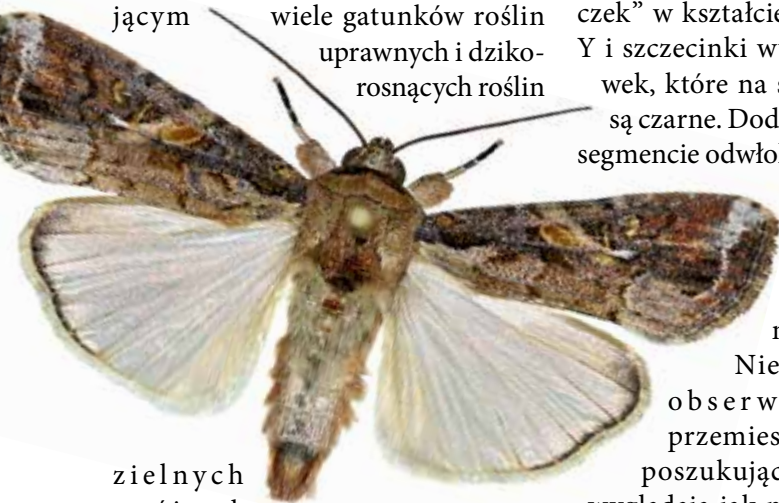
Choroba rozwija się szybko w warunkach dużej wilgotności, pojawiającej się nie tylko w wyniku opadów atmosferycznych, ale również występowania rosy czy nawadniania plantacji przez rolnika. Istotnymi czynnikami atmosferycznymi, które mają wpływ na przenoszenie zarodników są temperatura oraz wiatr. Rezerwuar choroby mogą stanowić także stare bulwy ziemniaka, które pozostały w glebie. Innym źródłem

nowe wykonywanie oprysków oraz właściwy dobór fungicydów. Istnieje szeroka oferta produktów dedykowanych do zwalczania chorób ziemniaka, jednak ich skuteczność bywa różna, co sprawia, że wybór nie zawsze jest łatwy. Presja chorób jest uzależniona od przebiegu pogody, dlatego podstawą jest dokonywanie regularnych lustracji plantacji oraz śledzenie komunikatów z systemu monitoringu agrofagów. Należy pamiętać, że podobnie jak większość organizmów, również i sprawcy alternariozy oraz zarazy ziemniaka ewoluują i uodparniają się na fungicydy stosowane do ich zwalczania.

Kanibal zza oceanu

S*podoptera frugiperda* (Smith) to motyl z rodziny sówkowatych, który powszechnie występuje w strefie klimatu ciepłego – w Ameryce Północnej i Południowej oraz w Afryce. W 2000 roku incydentalnie stwierdzono go w Europie – w Niemczech na kukurydzy cukrowej.

Owad ten jest polifagiem zasiedlającym wiele gatunków roślin uprawnych i dziko-

zielnych z różnych

rodzin botanicznych: *Poaceae*, *Brassicaceae*, *Cucurbitaceae*, *Solanaceae*, *Amaryllidaceae* oraz *Fabaceae* (np. kukurydza, sorgo, papryka, pomidor, oberżyna, złocien, goździk, pelargon, cebula, lucerna, tytoń, fasola). Materiałem, który stwarza szczególne zagrożenie dla Europy są importowane owoce: *Capsicum*, *Momordica*, *Solanum macrocarpon*, *S. melongena* oraz rośliny *Asparagus* i *Zea mays* pochodzące z Afryki i Ameryki.

Na kukurydzy gąsienice szkielekują liście, wgrzyzają się do źdźbeł i do kolb uszkadzając ziarniaki. Na roślinach psiankowatych, np. pomidorach uszkadzają pąki i stożki wzrostu oraz wgrzyzają się do owoców. Na kapuście wgrzyzają otwory w liściach tworzących główkę. Objawy żerowania są niespecyficzne i mogą być mylone z objawami powodowanymi przez gąsienice innych motyli.

Dorosły motyl jest bardzo podobny do naszych rodzimych gatunków z rodziny *Spodoptera* (identyfikacja

wyłącznie na podstawie morfologii aparatu kopulacyjnego). Rozpiętość skrzydeł to około 3,5 cm; długość 1,5 cm. Młode gąsienice są jasnozielone, starsze stadia mają barwę od oliwkowej do ciemnobrązowej z charakterystycznymi ciemnymi liniami na ciele. U dorosłych gąsienic na głowie znajduje się żółty „znaczek” w kształcie odwróconej litery Y i szczecinki wyrastające z brodawek, które na stronie grzbietowej są czarne. Dodatkowo na ostatnim segmencie odwłoka znajdują się cztery czarne plamki ułożone w formie kwadratu.

Młode gąsienice żerują stadnie.

Niekiedy można zaobserwować masowo przemieszczające się larwy poszukujące pokarmu, które wyglądają jak maszerujące wojsko – stąd angielska nazwa *armyworm*. Starsze gąsienice wykazują skłonności kanibalistyczne i żerują pojedynczo.

Jedna samica motyla składa do 1000 jaj w złożach po 150-200 jaj na dolnej stronie liści. Gąsienice przechodzą sześć stadiów, a ich rozwój trwa 14-21 dni. Przepoczwarczenie odbywa się w glebie, rzadziej między liśćmi.

Spodoptera frugiperda jest gatunkiem związanym ze strefą tropikalną.

■ **Marcin Cyganiak**
Wojewódzki Inspektor
Ochrony Roślin i Nasiennictwa
Gorzów Wlkp.

Temperatura graniczna dla ich rozwoju to 10,9°C, optymalna to 28°C. Przymrozki są zazwyczaj śmiertelne dla wszystkich stadiów rozwojowych.

Gatunek ten lata bardzo sprawnie i na znaczne odległości (tzw. loty dyspersyjne) stanowiąc realne zagrożenie zasiedlenia Europy przez samice migrujące z terenów Afryki Północnej. Dodając do tego gąsienice przywożone wraz z importowanym materiałem roślinnym, prawdopodobieństwo zawleczenia tego szkodnika do Europy jest bardzo wysokie.

W Polsce gatunek *Spodoptera frugiperda* podlega obowiązkowi zwalczania.

Tekst: Edyta Janecka
WIORIN Oddział Zielona Góra
Zdjęcia – Wikipedia

Czas to pieniądź! A dobre decyzje to już majątek!!!

Co prawda do żniw pozostało jeszcze trochę czasu, ale już teraz warto przemyśleć kolejne kroki – szczególnie jeśli chodzi o nawożenie. Później nie będzie już czasu na zastanawianie się, a tym bardziej – na błędy. Mogą one nas sporo kosztować. Bo to właśnie przygotowanie stanowiska pod przyszłe uprawy gwarantuje nam świetny start w nowy sezon. Czyli potencjalnie wyższe zbiory i spore oszczędności.

Krok 1: Słoma zostaje na polu!

Dobre plony zaczynają się od zadbania o glebę. Pozostawianie resztek poźniwnych na polu to troska o jej żyzność i substancję organiczną w ziemi. - *Zabieranie słomy z pola jest całkowicie bezproduktywne i nie ma uzasadnienia ekonomicznego. Można ją wywieźć pod warunkiem, że za chwilę wróci na to pole w formie obornika. I tak się często zdarza* – mówi Roman Bathelt, regionalny specjalista ds. sprzedaży i rozwoju rynku 365FarmNet.

Pozostawienie resztek poźniwnych pozwala na odzyskanie części składników pokarmowych – w postaci słomy trafiają one do gleby i będą dostępne dla roślin następczych. Oczywiście pod warunkiem, że pH gleby będzie prawidłowe. Jej odczyn decyduje bowiem nie tylko o plonie, ale też o możliwości pobierania głównych składników pokarmowych, jak np. fosfor. W przypadku zbyt niskiego pH (a większość gleb w Polsce ma kwaśny odczyn), fosfor jest zablokowany. Jaka na to rada?

Krok 2: zbadaj pH. Precyzyjnie!

Okres po żniwach i przed wysiewem nawozów to najlepszy termin na przeprowadzenie analizy gleby. Najważniejsze jest właściwe pobranie prób z pola – jeśli popełnimy tu błąd, zapłacimy za niego w trakcie sezonu. Jak więc zrobić to prawidłowo? Ziemię należy pobrać z wierzchniej warstwy o głębokości 0-20 cm., używając do tego specjalnej laski glebowej lub łopaty. Pamiętajmy, że uśrednione próby powinny być pobrane z pola, na którym występują podobne warunki przyrodnicze, czyli gatunek gleby i ukształtowanie terenu, ale też z pól, na których był ten sam przedplon, nawożenie i uprawa.

Ziemię należy pobrać w minimum 20 miejscach i wymieszać ją, tworząc uśrednioną próbę glebową.

Pamiętajmy, aby nie pobierać prób, kiedy ziemia jest bardzo wilgotna lub przesuszona. Również nie pobieramy jej z brzegów pól, miejsc po rowach melioracyjnych, kopcach czy ze wzniesień terenu. Im większe zróżnicowanie glebowe na polu (czyli np. w przypadku gleb mozaikowatych) tym więcej prób powinniśmy oddać do laboratorium do przebadania, nie mieszając ich ze sobą.

Jak więc najlepiej zaplanować pobieranie prób, tak aby wyniki były jak najbardziej wiarygodne i miarodajne? Z pomocą przychodzi nam rolnictwo precyzyjne i... obrazowanie satelitarne. Na podstawie historycznych danych - dotyczących wegetacji roślin w poprzednich sezonach - można przygotować mapę, na której będą widoczne różnice w wegetacji, wynikające również z zasobności gleby. To z kolei pozwoli nam pobrać próby z odpowiednich miejsc na polu.

- *W programie 365FarmNet, w module Crop View możemy utworzyć mapę potencjalnego plonowania na podstawie danych historycznych dotyczących wegetacji roślin w poprzednich sezonach. To może nam służyć na przykład do zmiennego wysiewu nasion, głównie kukurydzy, ale też do utworzenia dynamicznej mapy poboru prób glebowych z danego pola. Z wyznaczonych w programie stref o różnym kształcie i wielkości można pobierać jednorodne próby, które są reprezentatywne dla wybranego fragmentu pola – wskazuje dr inż. Jerzy Koronczok. - Dzięki temu nie wymieszamy próby z pola, które jest niejednorodne. Ponieważ na jednym polu mogą być różne rodzaje gleby, np. łąki i piachy. Nie wiedząc, w których dokładnie miejscach jedno przechodzi w drugie, pobrane próby mogą nie być reprezentatywne ani dla tego łąki, ani dla piachu – wyjaśnia.*

Krok 3: Optymalne nawożenie

Pobrane próby gleby należy wysłać do Stacji Chemiczno-Rolniczej lub Ośrodka Doradztwa Rolniczego, który dysponuje swoim laboratorium. Wiele ODR-ów wykonuje takie analizy. Otrzymane wyniki dotyczące pH gleby i zawartości przynajmniej podstawowych składników, jak azot, fosfor, potas i magnez pozwolą nam dokładnie zaplanować i ustalić dawki nawozów, ale też – utworzyć mapy aplikacyjne zmiennego nawożenia.

- *Na podstawie informacji zewnętrznych, czyli analizy próbek gleby, które otrzymamy z laboratorium oraz map plonowania Crop View, możemy stworzyć mapy aplikacyjne nawozów w programie 365FarmNet. Dedykowany temu moduł Mapy Aplikacyjne intuicyjnie przeprowadzi nas krok po kroku, aby samodzielnie w łatwy i szybki sposób utworzyć mapy, które następnie możemy pobrać w formacie shape lub przesłać bezpośrednio do terminala jako plik ISO-XML – mówi Monika Kozłowska, regionalny specjalista ds. sprzedaży i rozwoju rynku.*

RENATA STRUZIJK

Moduł Crop View w 365FarmNet.

Zmienna aplikacja nawozów i materiału siewnego. Mapki aplikacyjne generowane w module Crop View dostępne dla każdego rolnika.

Więcej szczegółów na 365farmnet.com

 365FarmNet

Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach NATURA 2000

Natura 2000 to forma ochrony przyrody, która ma na celu zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, które uważa się za cenne i zagrożone. To również ochrona bioróżnorodności, która jest istotna dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu.

*Marta Matras
PZDR Krosno Odrz.
m.matras@lodr.pl*

Rolnicy użytkujący grunty rolne na obszarach Natura 2000 zobowiązani są do ochrony zagrożonych ptaków oraz ich siedlisk. Również poza obszarami Natura 2000 mamy do czynienia z cennymi siedliskami i gatunkami zagrożonymi. Na takich terenach można z powodzeniem prowadzić racjonalną gospodarkę rolną, niewpływającą negatywnie na walory przyrodnicze obszaru. Jeżeli zaistnieje konieczność ograniczenia jakiegoś rodzaju gospodarowania w celu ochrony obszaru Natura, **rolnicy mogą otrzymać rekompensatę za utracone dochody wynikające z wprowadzonych ograniczeń.** W tym celu wprowadzono działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Wprowadzone pakiety: Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 i Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000, mają na celu „poprawę warunków bytowania zagrożonych gatunków ptaków, których siedliska łąkowe są związane

z trwałymi użytkami zielonymi występującymi na obszarach Natura 2000 (...), utrzymanie bądź przywrócenie właściwego stanu lub zapobieganie pogarszaniu się stanu cennych siedlisk przyrodniczych (...)”. Wymogi, do których rolnik musi się dostosować przystępując do programu rolno-środowiskowo-klimatycznego, określa ekspert przyrodniczy lub doradca rolnośrodowiskowy w planie działalności rolnośrodowiskowej.

Te wymogi to:

- zakaz przeorywania, wałowania, stosowania osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury glebowej,
- zakaz włókowania w okresie od 1 kwietnia do 1 września (na obszarach nizinnych),
- zakaz stosowania środków ochrony roślin (z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu),
- zakaz tworzenia nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych (z wyjątkiem konstrukcji urządzeń mających na celu dostosowanie poziomu wód, wykorzystując istniejące urządzenia melioracji wodnych do wymogów siedliskowych gatunków

lub siedlisk będących przedmiotem ochrony w danym pakiecie, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone przez eksperta przyrodniczego, a w przypadku wariantu 4.7 – przez doradcę rolnośrodowiskowego),

- zakaz składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu,
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy w terminie do 2 tygodni po pokosie.

Ponadto w ramach ochrony siedlisk lęgowych ptaków w ramach pakietu 4 określa się sposób użytkowania, terminy koszenia, odsetek powierzchni pozostawionej bez koszenia, częstość koszenia, maksymalną obsadę zwierząt, jaka może być wypasana na danej działce w przypadku użytkowania pastwiskowego lub kośno-pastwiskowego oraz ograniczenia stosowania nawozów.

Wszystkie wymogi określone są w planie działalności rolnośrodowiskowej, który jest niezbędny do uzyskania płatności. Ponadto konieczne jest zlecenie wykonania ekspertyzy ekspertowi przyrodniczemu. Sporządzenie tych dokumentów to dodatkowy wydatek dla rolnika, ale może się on ubiegać o zwrot części poniesionych kosztów, tzw. kosztów transakcyjnych. Dokumenty te są sporządzane w pierwszym roku podjęcia 5-letniego zobowiązania.

Płatności w ramach pakietu 4 i pakietu 5 są przyznane rolnikowi jeżeli posiada użytki rolne lub obszary przyrodnicze o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha. Płatności są przyznawane corocznie przez okres 5-letniego zobowiązania.

Aktualnie trwa nabór wniosków na działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach PROW

Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:	
	4.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1 514 zł/ha
	4.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1 382 zł/ha
	4.3. Murawy	1 503 zł/ha
	4.4. Półnaturalne łąki wilgotne	982 zł/ha
	4.5. Półnaturalne łąki świeże	1 114 zł/ha
	4.6. Torfowiska	775 zł/ha
	4.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe	1 304 zł/ha
	4.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające	
	4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)	881 zł/ha
	Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000	Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:
4.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszycza, krwawodzioba lub czajki		1 027 zł/ha
4.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki		1 389 zł/ha
4.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego		1 279 zł/ha
4.11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza		739 zł/ha
Ochrona siedlisk przyrodniczych:		
5.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe		1 514 zł/ha
5.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1 382 zł/ha	
5.3. Murawy	1 503 zł/ha	
5.4. Półnaturalne łąki wilgotne	982 zł/ha	
5.5. Półnaturalne łąki świeże	1 114 zł/ha	
5.6. Torfowiska	775 zł/ha	
5.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe	1 304 zł/ha	
5.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające		

2014-2020. Jest to ostatni rok kiedy rolnicy mogą skorzystać ze środków unijnych przeznaczonych w ramach wyżej wymienionego programu. Od przyszłego roku rolnicy będą mogli skorzystać z programów określonych we Wspólnej Polityce Rolnej na

lata 2023-2027, która aktualnie jest w trakcie projektowania.

Stawki płatności w ramach pakietu 4 i pakietu 5 działania rolno-środowiskowo-klimatycznego w 2022 r. przedstawiam w tabeli powyżej.

Restrukturyzacja małych gospodarstw

Zgodnie z harmonogramem naboru wniosków w ramach PROW 2014-2020, od 16 maja do 14 lipca 2022 r. ARiMR prowadzi ostatni już w ramach PROW 2014-2020 nabór na operacje typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw”.

Piotr Szymczak
PZDR Żagań
p.szymczak@lodr.pl

Kto może ubiegać się o wsparcie?

Premia może zostać przyznana rolnikowi, pod warunkiem, że:

- jest posiadaczem samodzielnym lub zależnym:
 - gospodarstwa rolnego, obejmującego co najmniej 1 ha gruntów ornych, sadów, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami, lub
 - nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej, położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego wielkość ekonomiczna jest mniejsza niż 13 tys. euro. Wielkość ta jest określana na podstawie Współczynników Standardowej Produkcji SO – dla każdej z upraw przypisane są odpowiednie wielkości wyrażone w EURO, np. 1 ha pszenicy ozimej – 912,71 euro.
- jest pełnoletni w dniu złożenia wniosku,
- przedłoży biznesplan dotyczący rozwoju gospodarstwa oraz zobowiąże się do jego realizacji,
- nie przyznano mu albo przyznano, lecz nie wypłacono pomocy finansowej w ramach następujących działań inwestycyjnych:
 - „Ułatwienie startu młodym rolnikom”,
 - „Modernizacja gospodarstw rolnych”,
 - „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej.

- w gospodarstwie, którego jest posiadaczem, prowadzi w celach zarobkowych osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, z wyłączeniem chowu i hodowli ryb.

Istotnym zagadnieniem określającym możliwość przystąpienia do działania *Restrukturyzacja małych gospodarstw* jest warunek prowadzenia działalności rolniczej w celach zarobkowych. Posiadanie gospodarstwa rolnego oraz zatrudnienie na zasadach ZUS nie wyklucza rolnika z możliwości przystąpienia do programu.

Warunkiem uczestnictwa w działaniu jest to, że rolnik musi prowadzić działalność rolniczą w celach zarobkowych, tzn:

- działalność ta nie może być prowadzona w celach naukowo-badawczych oraz jego:
 - dochody z rolnictwa – stanowią co najmniej 25% jego wszystkich dochodów lub
 - przychody z rolnictwa – stanowią co najmniej 25% wszystkich jego przychodów.

W celu wykazania spełnienia kryterium dochodowości do wniosku o przyznanie pomocy należy dołączyć:

- a) zaświadczenie wydane przez właściwy organ gminy o liczbie hektarów przeliczeniowych wchodzących w skład gospodarstwa rolnika ubiegającego się o przyznanie pomocy,
- b) zaświadczenie wydane przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego o dochodach:
 - z rolnictwa z tytułu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej
 - w przypadku gdy podmiot ubie-

gający się o przyznanie pomocy prowadzi produkcję w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej,

- innych niż dochody z rolnictwa albo zaświadczenie o braku tych dochodów,

Zaświadczenia te mają dotyczyć dochodów uzyskanych w roku poprzedzającym rok składania wniosku o przyznanie pomocy.

W celu wykazania spełnienia kryterium przychodowości, do wniosku o przyznanie pomocy należy dołączyć:

- a) zaświadczenie wydane przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego o przychodach innych niż przychody z rolnictwa, uzyskanych w roku poprzedzającym rok składania wniosku o przyznanie pomocy albo zaświadczenie o braku tych przychodów.

Ile wynosi wsparcie?

Pomoc przyznaje się w wysokości 60 tys. zł, jednak nie więcej niż równoważność 15 tys. euro i wypłacana jest w dwóch ratach:

- 1) pierwsza rata w wysokości 80% całkowitej wartości pomocy, ale nie więcej niż 48 tys. zł,
- 2) druga rata w wysokości 20% całkowitej wartości pomocy, ale nie więcej niż 12 tys. zł. – po realizacji biznesplanu (spełnieniu założeń określonych w planie rozwoju gospodarstwa).

Premia w całości musi zostać przeznaczona na działalność rolniczą w gospodarstwie lub przygotowywanie do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, w tym zaplanowane w biznesplanie inwestycje w środki trwałe powinny mieć szacunkową wartość równą co najmniej kwocie stanowiącej 80% kwoty pomocy. W takim przypadku pozostałe 20% premii można przeznaczyć na zakup środków obrotowych, np. nawozy mineralne, środki ochrony roślin, materiał siewny.

Istotne również jest to, że inwestycje w środki trwałe:

- nie mogą być rozpoczęte przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
- mogą dotyczyć zakupu wyłącznie nowych maszyn, urządzeń oraz wyposażenia,
- w przypadku inwestycji budowlanej, może być uwzględniona inwestycja, która będzie położona na gruntach stanowiących własność wnioskodawcy lub beneficjenta, przedmiot użytkowania wieczystego lub przedmiot dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego.

Kryteria punktacyjne – kolejność przysługiwania pomocy

Pomoc przysługuje w kolejności ustalonej na podstawie kryteriów wyboru i zależy od sumy punktów przyznawanych według następujących kryteriów:

- a) rodzaj planowanej produkcji (od 1 do 3 pkt):
 - uczestnictwo w unijnych systemach jakości – 2 pkt,
 - produkcja roślin wysokobiałkowych o powierzchni min. 1 ha – 1 pkt,
- b) kompleksowość biznesplanu (od 0,25 do 7 pkt):
 - inwestycje budowlane związane z działalnością rolniczą – 2 pkt,
 - udział w szkoleniach – 0,25 pkt za każde szkolenie,
 - korzystanie z usług doradczych – 0,25 pkt za każdą usługę,
 - przygotowanie produktów do sprzedaży – 1 pkt,
 - udział w zorganizowanych formach współpracy – 1 pkt,
 - prowadzenie działalności w zakresie przetwarzania produktów rolnych – 2 pkt,
- c) wpływ na realizację celów przekrojowych (od 1 do 10 pkt):
 - udział zbóż w strukturze zasiewów mniejszy lub równy 66% – 1 pkt,
 - przygotowanie i stosowanie planu nawozowego – 2 pkt,
 - inwestycje w zakresie ochrony środowiska i zapobiegania zmianom klimatu – maks. 5 pkt,

- innowacje w zakresie postępu biologicznego, organizacji produkcji, nowoczesnych technologii oraz innowacyjnych produktów – po 1 pkt za każde z wymienionych innowacji, jednak nie więcej niż 2 pkt.

d) docelowa wielkość ekonomiczna gospodarstwa:

- powyżej 20 tys. euro – 5 pkt,
- 16-20 tys. euro – 4 pkt,
- 12-16 tys. euro – 2 pkt,

e) wiek wnioskodawcy – jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy wnioskodawca ma mniej niż 40 lat – 1 pkt,

f) zmiana kierunku produkcji – 2 pkt,

g) podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie jako rolnik lub małżonek rolnika oraz nieprowadzenie działalności potwierdzonej wpisem do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej nieprzerwanie przez co najmniej 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy – 2 pkt.

Pomoc jest przyznawana, jeżeli wnioskodawca uzyska minimum 7 punktów.

Źródło:

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – tekst ujednolicony – stan prawny na dzień 7 grudnia 2021.

Zmiany w działaniu rolno-środowiskowo-klimatycznym w 2022 roku

Bogusław Łakomicz
PZDR Strzelce Krajeńskie
b.lakomicz@lodr.pl

Wprowadzone w 2022 roku zmiany w pakietach dotyczą:

- w pakiecie 1. Rolnictwo zrównoważone i pakiecie 2. Ochrona gleb i wód – wprowadzenie możliwości mulczowania międzyplonów,
- w pakietach z wariantami „ptasimi” tj. 4.8 do 4.11 – dopuszczenie podejmowania zobowiązań na całym obszarze Natura 2000, tzn. również poza obszarami specjalnej ochrony ptaków,
- w ramach Pakietu 7. Zachowanie zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie – objęcie wsparciem nowych ras owiec: polska owca górską i białogłowa owca mięsna oraz kolejnych ras kóz: koza kazimierzowska i koza sandomierska,
- dodanie pakietu 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk,
- dodanie pakietu 9. Retencjonowanie wody.

Pakiet 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk

Został utworzony w celu wsparcia zrównoważonego gospodarowania na TUZ i pogodzenia celów ochrony przyrody z celami produkcyjnymi uczestników programu. Jest pakietem podobnym pod względem wymogów do istniejącego wariantu Pakietu 4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO), ale można go realizować na trwałych użytkach zielonych położonych wyłącznie poza obszarami Natura 2000. Warunkiem przyznania płatności jest posiadanie co najmniej jednej sztuki zwierzęcia z gatunków: bydło domowe (*Bos taurus*), bawoły domowe (*Bubalus bubalis*), kozy (*Capra hircus*), owce (*Ovis aries*) lub konie (*Equus caballus*). Przy ustalaniu spełnienia tego warunku brane są pod uwagę zwierzęta posiadane przez rolnika lub jego małżonka w okresie od dnia 15 marca do dnia 30 września danego roku, w odniesieniu do których rolnik lub jego

małżonek dokonali wymaganych zgłoszeń w systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

W ramach pakietu obowiązują wymogi dla wszystkich typów użytkowania TUZ:

- 1) zakaz stosowania komunalnych osadów ściekowych,
- 2) zakaz przeorywania,
- 3) zakaz włokowania i bronowania w okresie od dnia:
 - a) 1 kwietnia do dnia 1 września na obszarach nizinnych (poniżej 300 m n.p.m.),
 - b) 15 kwietnia do dnia 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.),
- 4) zakaz stosowania środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych),
- 5) zakaz tworzenia nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących

dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem lub poprawą wartości przyrodniczej trwałego użytku zielonego, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone przez doradcę rolnośrodowiskowego,

6) zakaz składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu (położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej),

7) dopuszczalne jest ograniczone nawożenie do 60 kg N/ha/rok, z wy-

łączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne.

Dopuszczalne jest użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe bądź pastwiskowe TUZ.

Szczegółowe wymogi związane ze sposobem użytkowania określa doradca rolnośrodowiskowy w Planie działalności rolnośrodowiskowej sporządzonym dla gospodarstwa na okres realizacji zobowiązania. Dłu-

gość zobowiązania to 1 rok. Stawka płatności wynosi 838 zł/ha.

Pakiet 9. Retencjonowanie wody

Został utworzony w odpowiedzi na zmiany klimatu pogłębiające niedobory wody w siedliskach. Wprowadzono wsparcie dla rolników, którzy wbrew własnym celom ekonomicznym utrzymują wodę na posiadanych trwałych użytkach zielonych, przyczyniając się do spowolnienia jej odpływu. Jest to wskazane zwłaszcza na terenach z siedliskami hydrogeicznymi o ekstensywnej produkcji, gdzie wykorzystanie terenu na cele usług ekosystemowych łatwo pogodzić z celami ekonomicznymi gospodarowania.

Pakiet może być realizowany wyłącznie na powierzchni, na której jednocześnie jest realizowane zobowiązanie w ramach wybranych wariantów Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000, wybranych wariantów Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 lub Pakietu 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk. Nie można realizować pakietu na wariantach 4.3 i 5.3.

Płatności będzie podlegała powierzchnia trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych, które w danym roku zostały zalane lub podtopione, tzn. stan wysycenia profilu glebowego wodą na poziomie przynajmniej 80% utrzymywał się przez co najmniej 12 następujących po sobie dni w okresie od dnia 1 maja do dnia 30 września na działkach rolnych gospodarstwa o zwartej powierzchni wynoszącej co najmniej 0,1 ha. Zalanie lub podtopienie będzie stwierdzane na podstawie danych z monitoringu satelitarnego

IUNG PIB udostępnianych ARiMR do 10 października br.

Aby przystąpić do pakietu, wystarczające będzie zaznaczenie właściwego pola we wniosku. Nie będzie wymagane posiadanie planu działalności rolnośrodowiskowej. Długość zobowiązania to 1 rok. Stawka płatności wynosi 260 zł/ha.

Klucz do zdrowia – prawidłowe żywienie seniorów

Nie od dziś wiadomo, że odpowiednio zbilansowana dieta stanowi istotny aspekt naszego zdrowia oraz przyczynia się do poprawy samopoczucia. Z reguły seniorzy nie łączą swoich dolegliwości zdrowotnych z nieodpowiednimi nawykami żywieniowymi. Dlatego też niezwykle istotne jest wpajanie osobom starszym zasad zdrowego stylu życia oraz stosowania diety adekwatnej do ich wieku i stanu zdrowia.

Joanna Kasprzak-Dąbrowska
LODR Kalsk
j.kasprzak@lodr.pl

Nie tylko zmiana stylu życia, ale również nawyków żywieniowych sprawiły, że długość ludzkiego życia znacznie się wydłużyła na przestrzeni ostatnich lat. Jednym z kluczowych czynników, które wywarły wpływ na zmianę postawy społeczeństwa jest rozwój medycyny oraz łatwiejszy dostęp do wiedzy i profilaktyki prozdrowotnej. O ile osobom w młodym wieku zdecydowanie łatwiej jest zadbać o swoje zdrowie, o tyle grupą społeczną, którą w dalszym ciągu należy wspierać w zakresie promowania zdrowego stylu życia są osoby starsze.

Istnieje wiele czynników, które mają znaczący wpływ na starzenie się naszego organizmu. Z wiekiem w ciele człowieka dochodzi do szeregu fizjologicznych zmian, które powodują mniejsze zapotrzebowanie na składniki odżywcze. Głównymi determinantami są uwarunkowania genetyczne oraz czynniki środowiskowe, m.in. sposób odżywiania się, formy aktywności fizycznej czy wpływ

otoczenia. Należy także wspomnieć, że u osób starszych dodatkowym utrudnieniem są braki w uzębieniu, nieprawidłowo dobrane protezy oraz często występujące choroby jamy ustnej, które powodują problemy z przeżuwaniami. Z tego względu osoby starsze spożywają niewystarczającą ilość owoców i warzyw, pełnoziarnistego pieczywa, czyli produktów z wysoką zawartością błonnika. Niestety ograniczenie ilości spożywanych posiłków może doprowadzić do deficytów energetycznych, które charakteryzują się ogólnym zmęczeniem, brakiem chęci do podejmowania aktywności fizycznej, jak również osłabieniem odporności, która może doprowadzić do wystąpienia wielu zaburzeń i chorób metabolicznych.

Aby zminimalizować wystąpienie dolegliwości zdrowotnych, osoby starsze powinny spożywać takie pokarmy, które dostarczą organizmowi odpowiednią ilość energii i wzbogacą go w niezbędne składniki odżywcze. W trosce o zdrowie seniorów *Institut Żywności i Żywienia* w 2017 r. opracował „*Piramidę Zdrowego Żywienia i Aktywności Fizycznej dla osób w wieku starszym*”. Skierowana jest

szczególnie do osób, które ukończyły 65 lat, a jej zadaniem jest podjęcie odpowiednich działań w kierunku profilaktyki prozdrowotnej i zapobieganiu powstawania wszelkich chorób. Należy jednak pamiętać, że seniorzy, u których zdiagnozowano choroby przewlekłe, np. otyłość, cukrzycę typu 2 czy nadciśnienie tętnicze, każdą zmianę w sposobie żywienia powinni skonsultować z lekarzem oraz dietetykiem.

Piramida, czyli zasady żywienia osób starszych

Piramida żywieniowa w prosty i czytelny sposób przedstawia proporcje wybranych produktów spożywczych dla osób starszych. Im wyższe piętro, tym porcje spożywanych produktów żywnościowych powinny być ograniczane do minimum. Pomimo że odpowiednia dieta stanowi istotny element życia seniora, to u podstawy piramidy najważniejszym elementem jest **aktywność fizyczna i umysłowa**. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)

zaleca osobom starszym poświęcić minimum 150 minut tygodniowo na sport. Należy jednak pamiętać, żeby tak dobierać ćwiczenia, aby nie nadwyrężyły stawów. Osoby aktywne fizycznie są mniej narażone na występowanie chorób układu krążeniowego, otyłości i wielu innych dolegliwości zdrowotnych. Seniorzy o ograniczonej zdolności ruchowej powinni podejmować takie aktywności, na jakie pozwala ich stan zdrowia. Warto zwrócić uwagę, że niezwykle pomocne w rozwijaniu aktywności fizycznej może być zaangażowanie osób starszych w życie rodzinne i społeczne.

W integralnej części piramidy, poza sportem, kluczowe miejsce zajmuje **woda**. W podeszłym wieku niezwykle istotne jest częste i regularne picie płynów. Ich deficyt może doprowadzić do odwodnienia i dolegliwości układu moczowego, a także zaburzać działanie przyjmowanych leków. Zgodnie z rekomendacją Instytutu Żywności i Żywienia z 2020 r. należy pić minimum 8 szklanek płynów – łącznie około od 2 do 2,5 l dziennie. W głównej mierze powinna to być czysta woda, jednak warto także sięgać po bogate w witaminy i składniki odżywcze soki warzywne i owocowe.

Oprócz odpowiedniego nawodnienia, seniorzy powinni spożywać dziennie minimum **trzy porcje jarzyn oraz dwie porcje owoców**. Można je jeść na surowo, jak i gotować na parze, ponieważ w takiej formie zachowują swoją wartość odżywczą. Produkty te zawierają antyoksydanty, opóźniają procesy starzenia, obniżają ryzyko chorób metabolicznych i nowotworów, stanowią również bogate źródło błonnika, potasu, wapnia i witamin.

Na wyższym poziomie piramidy znajdują się **produkty pełnoziarniste**, tj. kasze, ryż, makarony, pieczywo. Seniorzy po-

winni je spożywać minimum sześć razy dziennie, przy każdym posiłku. Artykuły zbożowe dostarczają wielu niezbędnych dla organizmu składników mineralnych oraz węglowodanów, zawierają także dużą ilość błonnika, który zapobiega zaparciom i umożliwia utrzymanie prawidłowej masy ciała. Dlatego osoby starsze powinny częściej sięgać po pieczywo razowe, kaszę gryczaną i jęczmienną czy pełnoziarnisty makaron.

Warto również wspomnieć, że osoby w podeszłym wieku powinny co najmniej 3 razy dziennie spożywać odtłuszczone lub niskotłuszczowe **produkty mleczne**, jak na przykład kefiry i jogurty, zsiadłe mleko, białe sery. Ich zadaniem jest zaopatrzenie organizmu w wapń oraz ograniczenie występowania ryzyka złamań kości.

Na szczycie piramidy znajdują się **ryby, jaja, chude mięso oraz nasiona roślin strączkowych**, będące bogatym źródłem białka. Zgodnie z zaleceniami seniorzy powinni sięgać po wymienione produkty przynajmniej dwa razy w tygodniu. Ryby, szczególnie morskie, zawierają kwasy tłuszczowe omega 3, które odpowiadają za prawidłowe funkcjonowanie układu nerwowego i wzroku. Aby zredukować spożycie tłuszczów nasyconych, które są przyczyną wielu chorób, w diecie osób starszych powinno zagościć chude mięso – z kurczaka lub indyka. Z kolei nasiona roślin strączkowych, m.in. fasola czy zielony groszek stanowią źródło białka i są idealną alternatywą dla mięsa.

Przygotowując potrawy osoby starsze powinny sięgać po rafinowany olej rzepakowy lub oliwę z oliwek. Z kolei oleje tłoczone na zimno należy spożywać wyłącznie „na surowo” – sprawdzą się jako doskonały dodatek do sałatek warzywnych. Warto pamiętać, że zdecydowanie zdrowsze są potrawy pieczone i gotowane, szczególnie na parze, natomiast **seniorzy powinni unikać dań smażonych**.

Należy również wspomnieć, że nadmiar cukru w codziennej diecie przyczynia się do powstawania nadwagi i otyłości, wywołuje także

ryzyko powstawania cukrzycy II typu. Dlatego korzystne dla zdrowia jest również **ograniczenie spożywania cukru**, a słodczyce należy zastąpić np. owocami lub nasionami słonecznika i dyni.

Biorąc pod uwagę zalecenia żywieniowe zamieszczone w piramidzie, odpowiednio zbilansowana dieta stanowi klucz do zdrowia seniorów. Jednak pomimo tego, że coraz więcej osób starszych zmienia swoje podejście do aktywności fizycznej i sposobu odżywiania, to w dalszym ciągu należy prowadzić edukację w zakresie profilaktyki prozdrowotnej i zapobiegania chorobom metabolicznym. Należy mieć na uwadze, że z wiekiem obniża się u człowieka zdolność do przyswojenia pewnych nawyków, dlatego każda zmiana sposobu żywienia powinna odbywać się sukcesywnie. Czas płynie nieubłagalnie, nie jesteśmy w stanie uciec przed starością, powinniśmy więc jak najwcześniej wykorzystywać wiedzę w zakresie dbałości o własne zdrowie i kondycję. Jak powiedział Sokrates: „Człowiek nie żyje, aby jadł, ale je, aby żyć”.

Źródła:

- www.pzh.gov.pl
- Żywnienie osób starszych, pod redakcją M. Podgórskiej, Wyd. Wyższej Szkoły Zarządzania, Gdańsk 2016.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestując w obszary wiejskie”.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku

zaprasza właścicieli gospodarstw rolnych oraz przedstawicieli instytucji rolniczych i naukowych z województwa lubuskiego do udziału w wydarzeniu pt.

Innowacyjne rozwiązania
wspierające
gospodarstwa rolne
w ramach organizowanych

Dni Pola w Baczynie 9 czerwca 2022

W programie:

- pokaz poletek doświadczalnych z zastosowaniem nowych środków ochrony roślin w Gospodarstwie Pana Józefa Horbatowskiego w Baczynie,
- pokaz sprzętu rolniczego,
- konsultacje z zaproszonymi gośćmi – przedstawicielami organizacji i firm produkcyjno-rolnych,
- poczęstunek dla uczestników wydarzenia.

Z uwagi na duże zainteresowanie wydarzeniem, program Dni Pola będzie realizowany w dwóch turach: w godzinach od 09:00 do 13:00 oraz od 13:00 do 17:00

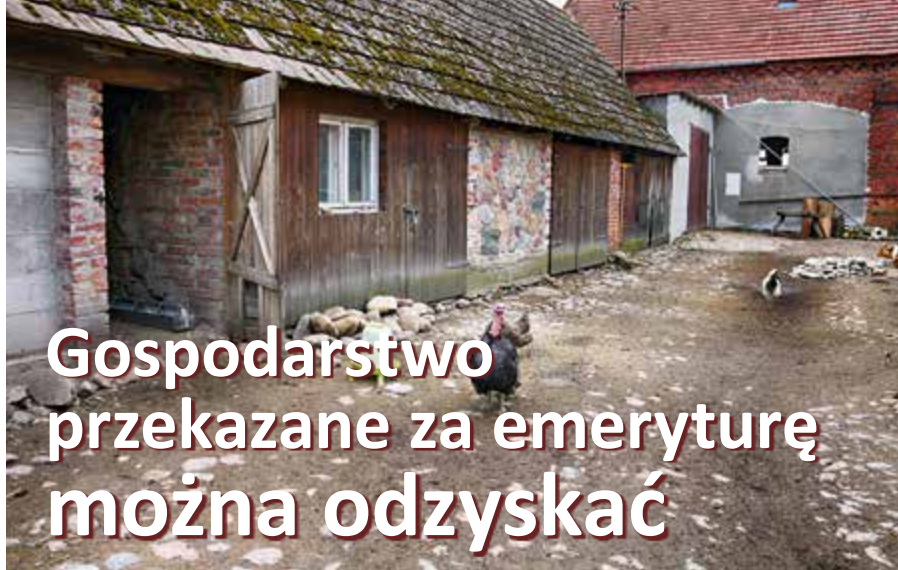
Informacji udziela:

Ewelina Mularczyk-Sienkowska, tel. 513 980 602

WSPÓŁORGANIZATOR:

Gospodarstwo przekazane za emeryturę można odzyskać

Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.) nie uzależnia nabycia przez rolnika uprawnień emerytalno-rentowych od wyzbycia się gospodarstwa, ale tylko od osiągnięcia określonego wieku. Przyznanie rolnikowi emerytury przed osiągnięciem tego wieku, a także pełna wypłata świadczeń z tytułu emerytury lub renty, uzależnione zostały natomiast od zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, za które uznaje się między innymi wyzbycie się własności i posiadania gospodarstwa rolnego. Wybór rodzaju umowy prowadzącej do wyzbycia się gospodarstwa rolnego należy do stron. Mogą je stanowić umowy określone w tej ustawie jako umowy z następcą (art.84 i 85) lub przewidziane w Kodeksie cywilnym umowy darowizny i dożywocia. Dokonany wybór determinuje prawne możliwości odzyskania przez rolnika przekazanego gospodarstwa. W przypadku umowy darowizny może to nastąpić przez jej odwołanie na podstawie art.898 §1 KC, zaś w wypadku umów zawartych na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r., tj. umowy z następcą o charakterze zobowiązującym oraz umowy zawartej w celu wykonania umowy z następcą o skutkach rzeczowych, w drodze żądania ich rozwiązania przez sąd (art.87 i 89 tej ustawy). Tak brzmi teza wyroku Sądu Najwyższego Izby Cywilnej z dnia 25.09.2003 r. w sprawie V CK 207/02.

Sednem sprawy, w której wydano powyższy wyrok, była kwalifikacja prawna umowy, na mocy której rolnik przekazał gospodarstwo rolne swojemu następcy. Po upływie wielu lat od zawarcia umowy, rolnik złożył do sądu pozew

o rozwiązanie umowy twierdząc, że następca prawny – obdarowany nieruchomością – zachowuje się wobec niego nagannie. Następca miał nie zajmować się gospodarstwem, nie zamieszkiwać na jego terenie oraz zachowywać się wobec rolnika nagannie, tj. wykazywać niewdzięczność, ignorować potrzeby rolnika w okresie starości i choroby. Sąd stwierdził, że zawarta między stronami umowa jest umową darowizny w rozumieniu kodeksu cywilnego. Odwołanie się w treści i tytule aktu notarialnego umowy do przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników miało tylko takie znaczenie, że stwierdziło fakt zaprzestania prowadzenia przez rolnika działalności rolniczej, w związku z przekazaniem gospodarstwa w drodze umowy. Zgodnie z art.21 ustawy, takie zaprzestanie warunkowało nabycie przez rolnika prawa do renty inwalidzkiej rolniczej. Z tych przyczyn sąd uznał, że rolnikowi nie przysługuje roszczenie o rozwiązanie umowy w trybie art.89 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, który ma zastosowanie do przewidzianych w ustawie umów z następcą rolnika. Rolnik mógłby tylko dążyć do odzyskania własności gospodarstwa w drodze odwołania darowizny, na podstawie art.898 kc. Zgodnie z art.898 §1 kc darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17.06.2021 r. w sprawie IV CSK 60/21 stanął na stanowisku, że kodeks cywilny nie definiuje pojęcia rażącej niewdzięczności ani nie określa kryteriów, które należy brać pod uwagę przy ocenie zachowań obdarowanego. Nie jest możliwe formułowanie generalnych zasad co do znaczenia tego pojęcia z uwagi na zróżnicowane sytuacje życiowe.

■ **Aleksandra Kowalewska**
Radca prawny
tel. 724 419 576

O istnieniu lub nieistnieniu podstaw do odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności decydują w każdym przypadku konkretne okoliczności, rozważane na tle zwyczajów panujących w określonych środowiskach społecznych, które nie wykraczają poza wypadki życiowych konfliktów. Każdy przypadek powinien być rozważony indywidualnie.

Wyżej przytoczoną wykładnię przepisów potwierdzają aktualne wyroki sądów powszechnych. W sytuacji, gdy rolnik zdecydował się przenieść nieruchomość rolną na następcę na podstawie i zasadach przewidzianych w kodeksie cywilnym, zawierając z następcą umowę darowizny (dożywocia, sprzedaży), to wskazany w umowie cel należy uważać tylko za motyw jej zawarcia, który nie może przesądzać o kwalifikowaniu umowy jako umowy z następcą zawartej na podstawie art.85 i nast. ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Jeżeli rolnik zdecyduje się na jedną z umów przeniesienia własności gospodarstwa przewidzianych w kodeksie cywilnym, to nie może twierdzić, że jest to jednocześnie umowa z rolnikiem - następcą. Dokonany wybór determinuje prawne możliwości odzyskania przez rolnika przekazanego gospodarstwa. W przypadku umów zawartych na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r., tj. umowy z następcą o charakterze zobowiązującym oraz umowy zawartej w celu wykonania umowy z następcą o skutkach rzeczowych, w drodze żądania ich rozwiązania przez sąd, na podstawie art. 87 i 89 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (wyrok SA Poznań z dnia 09.01.2019 r. w sprawie I ACa 398/18).

Unijny system oznaczeń jakości żywności

Kamila Gdeczyk-Macho
LODR Kalsk
k.gdeczyk@lodr.pl

Konsumenci europejscy cenią niektóre produkty spożywcze ze względu na ich szczególne właściwości, zarówno smakowe, jak i wizualne. Aby pomóc w rozróżnieniu takich produktów, Komisja Europejska chroni je poprzez systemy jakości żywności. Komisja ustanawia pewne zasady dotyczące tego, która żywność kwalifikuje się do ochrony, co muszą zrobić producenci, aby ich produkty zostały rozpoznane oraz w jaki sposób można przekazać konsumentom informację o ich wyróżniającej się jakości. Producenci europejscy i pozaeuropejscy, którzy chcą, aby ich produkty były chronione systemem jakości, powinni przesłać wniosek do organu krajowego, który następnie przekazywany jest do Komisji Europejskiej. Sprawdza ona wniosek i stwierdza czy produkt się kwalifikuje. W przypadku wszystkich systemów jakości, właściwe organy krajowe każdego członka UE są odpowiedzialne za zapobieganie niewłaściwemu użyciu produktów o takiej nazwie.

Obecnie istnieją cztery unijne systemy jakości żywności. Obok nich istnieją krajowe i regionalne znaki jakości, które obowiązują w różnych państwach członkowskich. Produkty chronione systemami jakości, krajowymi lub ogólnounijnymi, można rozpoznać po logo odpowiednich systemów na ich opakowaniach.

Chroniona nazwa pochodzenia (ChNP)

Aby produkt spożywczy został uznany za produkt objęty ChNP, produkcja, przetwarzanie i przygotowywanie muszą odbywać się na

określonym obszarze geograficznym. Obejmuje to również surowiec używany do jego produkcji, który również musi pochodzić z tego obszaru. Ważną rolę odgrywa tradycyjna wiedza mieszkańców regionu.

Przykłady żywności posiadającej oznaczenie ChNP: bryndza podhalańska, oscypek, karp zatorski, fasola wrzawska, podkarpacki miód spadziewy.

Chronione oznaczenie geograficzne (ChOG)

Oznaczenie ChOG jest mniej restrykcyjne. Co najmniej jeden z etapów produkcji, przetwarzania lub przygotowania musi odbywać się na określonym obszarze geograficznym. Surowiec używany do produkcji może pochodzić z innego regionu.

Przykłady żywności posiadającej oznaczenie ChOG: rogal świętomarciński, kiełbasa lisiecka, andruty kaliskie, miód kurpiowski, śliwka szydłowska.

Gwarantowana tradycyjna specjalność (GTS)

Niektóre tradycyjne produkty spożywcze o szczególnych właściwościach nie są powiązane z jednym konkretnym regionem. System gwarantowanej tradycyjnej specjalności (GTS) chroni takie produkty przed fałszowaniem i niewłaściwym użyciem. Żywność GTS musi wyróżniać się tradycyjnym składem i sposobem wyprodukowania lub przetworstwa, odzwierciedlając tradycyjne metody.

Przykłady żywności posiadającej oznaczenie GTS: kiełbasa myśliwska staropolska, dwójniak staropolski tradycyjny, pieriekaczewnik.

Producenci i społeczności wiejskie czerpią wiele korzyści z unijnego systemu oznaczeń. Zaliczamy do nich otrzymanie uczciwej ceny za produkty wysokiej jakości, tworzenie nowych miejsc pracy oraz zachowanie praktyk kulturowych. Jednak nie wszystkie z tych inicjatyw odniosły taki sam sukces, a duży potencjał pozostaje niewykorzystany. Prostszy i szybszy proces rejestracji oraz radykalne działania przeciwko oszustwom i fałszerstwom są ważne, aby producenci i konsumenci mogli korzystać z systemów jakości.

Istotne jest również, aby konsumenci rozumieli, co reprezentują systemy, czym różnią się one od produktów konwencjonalnych oraz w jaki sposób ich jakość i reputacja są powiązane z metodami produkcji i/lub konkretnym terytorium.

SIĘC NA RZECZ
INNOWACJI W ROLNICTWIE
I NA OBSZARACH WIEJSKICH

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestując w obszary wiejskie”.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku
zaprasza rolników do udziału w

V Konferencji Hodowców Bydła

w ramach operacji pn.:

Hodowla bydła szansą na rozwój dla lubuskich rolników
28-29 czerwca 2022 r.

BYDŁO MIĘSNE i MLECZNE

GENETYKA

PROFILAKTYKA

ZDROWIE

ŻYWIENIE

DOBROSTAN

UBÓJ

W konferencji udział wezmą:

• 28 czerwca 2022 r. – PRELEGENCI

- dr hab. Marcin Gołębiowski prof. SGGW, dr inż. Marek Balcerak – SGGW Warszawa,
- dr inż. Grzegorz Skrzyński – Instytut Zootechniki PIB BALICE, Zakład Hodowli Bydła,
- Agata Bobrowska, Justyna Czum – Wojewódzkie Inspektorat Weterynarii w Zielonej Górze,
- dr inż. Krzysztof Białoń – Feed Expert Sp. z o.o.,
- Wojciech Styburski – AGROIntegracja,
- Tomasz Jakiel – Gospodarstwo Rolne Lubuskie Angusowo,
- ❖ POKAZ PRZYGOTOWANIA STEKÓW oraz DEGUSTACJA.

• 29 czerwca 2022 r. – Wizytacja w Gospodarstwie Rolnym Radosław Świdorski, Rogoziniec 91 oraz Lubuskie Angusowo, Ługi (gmina Otyń, powiat nowosolski).

Program i Karta Zgłoszeniowa Uczestnictwa znajdują się na stronie www.lodr.pl w zakładce: Innowacje

Bezwzględny warunkiem udziału w V Konferencji jest przesłanie skanu Karty Zgłoszeniowej Uczestnictwa w terminie do dnia 23 czerwca 2022 r.! (opcjonalnie wskazanie zapewnienia noclegu).

Zgłoszenia należy składać osobiście, pośrednio przez doradców terenowych LODR Kalsk bądź w formie skanu na adres poczty elektronicznej*: a.zajda-sipa@lodr.pl. Ilość miejsc ograniczona, o udziale decyduje kolejność zgłoszeń.

Serdecznie Zapraszamy!

Informacji udzielają:

Agata Zajda-Sipa, tel.: (68) 385 20 91 wew. 456
kom.: 516 177 401, e-mail: a.zajda-sipa@lodr.pl

Ewelina Mularczyk-Sienkowska, tel.: (68) 385 20 91 wew. 310
kom.: 513 980 602, e-mail: e.mularczyk-sienkowska@lodr.pl

ADRESY

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Kalsk 91, 66-100 Sulechów
tel./fax 68 385 20 91 do 96, 68 385 28 68
e-mail: sekretariat@lodr.pl

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Oddział w Lubniewicach, Glisno 123
tel./fax 95 755 76 14 do 15, 95 755 71 79
e-mail: lubniewice@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Gorzowie Wielkopolskim
66-400 Gorzów Wielkopolski
ul. Pankiewicza 5-7
tel./fax 95 722 60 50
e-mail: gorzow@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Krośnie Odrzańskim
66-600 Krosno Odrzańskie, ul. Zamkowa 1
tel./fax 68 383 52 33
e-mail: krosno@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Międzyrzeczu
66-300 Międzyrzecz, ul. Reymonta 5
tel./fax 95 742 21 27
e-mail: miedzyrzecz@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Nowej Soli
67-100 Nowa Sól, ul. Piłsudskiego 30
tel./fax 68 387 36 92
e-mail: nowasol@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Słubicach
69-100 Słubice, ul. Mickiewicza 6
tel./fax . 95 758-02-12
e-mail: slubice@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Strzelcach Krajeńskich
66-500 Strzelce Krajeńskie, ul. Wodociągowa 1
tel./fax 95 763 21 58
e-mail: strzelce@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Sulęcinie
69-210 Lubniewice, Glisno 123
tel./fax 95 755 27 88
e-mail: sulecina@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Świebodzinie
66-200 Świebodzin, ul. Poznańska 27 B
tel./fax 68 475 47 50
e-mail: swiebodzin@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Zielonej Górze
z siedzibą w Kalsku
Kalsk 91, 66-100 Sulechów
tel./fax 68 385 20 91 do 96
tel. 68 385 28 68
e-mail: zielonagora@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Żaganiu
68-100 Żagań, ul. Bema 15
tel./fax 68 377 31 96
e-mail: zagan@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Żarach
68-200 Żary, ul. Górnośląska 26
tel. 68 416 11 04
e-mail: zary@lodr.pl

METEO WIADOMOŚCI

Dane meteorologiczne według pomiarów prowadzonych w stacji METEO LODR Kalsk

Miesiąc	Temperatura powietrza °C			Opady w mm/m ²		
	Średnia 1977-2021	Średnia 2021	Średnia 2022	Średnia 1977-2021	Suma 2021	Suma 2022
Marzec 2022	4,0	4,1	4,4	40,1	33,8	1,0
Kwiecień 2022	8,7	6,74	7,2	34,5	46,7	36,0
Maj 2022	13,9	12,6	15,0*	49,8	82,8	0,6*

* dane za dwie dekady

Piotr Tyliszczak
LODR Kalsk
p.tyliszczak@lodr.pl

Kwiecień rozpoczął się dość niskimi temperaturami. W pierwszej dekadzie miesiąca regularnie występowały przymrozki, kiedy to temperatury spadały w nocy nawet do -6°C. W tym czasie deszcz padał systematycznie co parę dni – przez pierwsze 10 dni miesiąca spadło 22,7 mm opadu. Druga i trzecia dekada miesiąca były już znacznie cieplejsze, jednak w dalszym ciągu występowały przygruntowe przymrozki. Deszczu zanotowano już znacznie mniej i opady wyniosły odpowiednio 3,9 mm w drugiej dekadzie oraz 9,4 mm w trzeciej dekadzie. Średnia dobową temperaturą za kwiecień wyniosła 7,2°C, więc jest to wartość niższa niż średnia z wielolecia. Opady

na poziomie 36 mm są podobne do średniej z poprzednich lat.

Maj rozpoczął się wysokimi temperaturami powietrza. Przygruntowe przymrozki występowały jedynie w pierwszych trzech dniach miesiąca. Wyjątkowo ciepła była druga dekada miesiąca, w której maksymalna temperatura przekroczyła 28°C. Niestety maj okazał się niezwykle suchy. Według danych za dwie pierwsze dekady, spadło zaledwie 0,6 mm opadu deszczu. W zestawieniu z wysokimi temperaturami w tym miesiącu (średnia dobową temperaturą za dwie dekady wyniosła aż 15°C) widoczne stały się już niedobory wody w glebie. Wegetacja roślin została wyraźnie zahamowana. Rolnicy zaczęli obawiać się o poziom plonów. Temperatura gleby na głębokości 5 cm wyniosła na dzień 20 maja 16,6°C.

TERMINARZ SZKOLEŃ

Termin	Organizator	Miejsce	Temat	Koordynator
SZKOLENIA STACJONARNE				
1 czerwca 2022 • godz. 10:00 P O K A Z	PZDR Międzyrzecz	Gospodarstwo Rolne Pana Andrzeja Kałeka, Lutol Suchy (Trzciel)	Zastosowanie nowo- czesnych odmian roślin uprawnych	Urszula Sawala tel. 513 978 974
14 czerwca 2022 • godz. 12:00	LODR Kalsk	SDOO Świebodzin	Choroby ziemniaka – zasady bioasekuracji	Wiesław Nowakowski tel. 512 217 220
14 czerwca 2022 • godz. 10:00	LODR Kalsk	SDOO Świebodzin	Nowe odmiany zalecane do uprawy w wojewódz- twie lubuskim – Dni Pola Świebodzin 2022	Wiesław Nowakowski tel. 512 217 220
SZKOLENIA ZDALNE				
8 czerwca 2022 r. • godz. 10:00	LODR Kalsk	Platforma szkoleniowa Teams	Integrowana Ochrona Roślin – kompleksowe podejście do tematu zwalczania chwastów	Tomasz Sakowicz tel. 513 979 507
SZKOLENIA ODPŁATNE				
7 czerwca 2022 r. (online) • godz. 9:00. 8 czerwca 2022 r. – egzamin w siedzibie LODR Kalsk • godz. 8:00.	LODR Kalsk	Platforma szkoleniowa Teams (pierwszy dzień) oraz egzamin w siedzibie LODR Kalsk (drugi dzień)	Doradztwo dotyczące środków ochrony roślin – szkolenie uzupełniające	Tomasz Sakowicz tel. 513 979 507
20 czerwca 2022 r. • godz. 9:00	LODR Kalsk	Siedziba LODR, Kalsk 91, 66-100 Sulechów	Stosowanie środków ochrony roślin metodą fumigacji – szkolenie uzupełniające	Tomasz Sakowicz tel. 513 979 507

Opracował: Maciej Woźniak

Ruszył rynekczek w gminie Deszczno

Anna Kramarz
PZDR Gorzów Wlkp.
a.kramarz@lodr.pl

Wystartował pierwszy lokalny rynekczek w miejscowości Osiedle Poznańskie! Ma on na celu promowanie produktów pochodzących od lokalnych producentów.

Co tydzień w sobotę od godz. 8⁰⁰ do 12⁰⁰ miejscowi rolnicy i producenci sprzedają swoje produkty przy sali wiejskiej.

Wielkim powodzeniem cieszą się: krowie mleko, śmietana, twarogi, świeże warzywa, kozie mleko i sery, oleje tłoczone na zimno, kury rosołowe, chleby, ciasta z własnego wypieku oraz wiele innych wspańiałości.

Organizator stawia na rozwój i czyni starania związane z możliwością sprzedaży rękodzielnictwa.

Gmina oferuje bezpłatne miejsca handlowe oraz darmowy parking.

Kontakt z organizatorem:
tel. 792 294 868.

Serdecznie zapraszamy!

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego
im. Komisji Edukacji Narodowej
w Henrykowie, gm. Szprotawa

ogłasza nabór na rok szkolny 2022/2023 do szkół dla absolwentów szkoły podstawowej

- **TECHNIKUM** w zawodach:
 - technik weterynarii
 - technik rolnik
 - technik ogrodnik
 - technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki
 - technik żywienia i usług gastronomicznych
- **BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA** w zawodach:
 - mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych
 - rolnik
 - ogrodnik
- **BRANŻOWA SZKOŁA II STOPNIA** zaoczna w zawodzie:
 - technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki
- **KWALIFIKACYJNE KURSY ZAWODOWE - ROL.04**

SZKOŁA OFERUJE:

- możliwość bezpłatnego zakwaterowania w internacie
- darmowe szkolenie w zakresie prawa jazdy kat. „B” i „T”
- komplet podręczników dla każdego ucznia
- praktyczną naukę zawodu w dobrze wyposażonych warsztatach szkolnych
- możliwość odbycia praktyk za granicą i w instytutach badawczych na wyższych uczelniach
- posiłki w stołówce szkolnej finansowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej,
- stypendia i staże uczniowskie
- dodatkowe kursy realizowane w trakcie nauki w szkole (spawacz, dietetyk, florysta, obsługa i eksploatacja kombajnów zbożowych i wózków jezdnych)

Henryków 54, 67-300 Szprotawa
tel. 68 376 25 17, fax 68 376 24 89
e-mail: zsrcku@vp.pl, www.rolniczak-henrykow.pl

REKRUTACJA
NA ROK SZKOLNY 2022/2023
w Zespole Szkół
Centrum Kształcenia Rolniczego
w Kamieniu Małym
Technikum im. Dezyderygo Chłapowskiego

16.05.2022 r. - 21.06.2022 r.

- **TECHNIKUM 5-LETNIE** w zawodach:
 - technik architektury krajobrazu,
 - technik rolnik,
 - technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej,
 - technik weterynarii,
 - technik żywienia i usług gastronomicznych,

Szkoła swoim uczniom zapewnia:

- kurs prawa jazdy kat. B – technik weterynarii (pozostałe zawody w ramach realizowanych projektów),
- kurs prawa jazdy kat. T – technik rolnik i technik architektury krajobrazu,
- internat – pokoje z łazienkami (opłata tylko za wyżywienie),
- nowoczesną bazę dydaktyczną,
- zaplecze sportowo – rekreacyjne,
- bezpłatny dostęp do Internetu,
- stypendia szkolne,
- nieodpłatne podręczniki dla uczniów klas pierwszych (średnia ocen na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej min. 4,75),
- możliwość udziału w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej,
- pomoc doradcy zawodowego i pedagoga.

- **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH:**

Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe, przygotowujące do egzaminu zawodowego w zawodzie technik rolnik:

- Kwalifikacja ROL.4. Prowadzenie produkcji rolniczej,
- Kwalifikacja ROL.10 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej.

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Kamieniu Małym jest ośrodkiem egzaminacyjnym dla wszystkich zawodów z oferty edukacyjnej szkoły.

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego
w Kamieniu Małym
Kamień Mały 89, 66 – 460 Witnica
www.zsrkm.pl • facebook.com/zsckrkamien
e-mail: sekretariat@zsrkm.pl
Sekretariat czynny: pn - pt 7:00 - 15:00
tel. 95 751 58 26

Zapraszamy

Jedna szkoła – wiele pasji!

Zespół Szkół
Centrum Kształcenia Rolniczego
im. Zesłańców Sybiru
w Bobowicku, powiat Międzyrzecz
ogłasza nabór na rok szkolny 2022/2023

- ❖ **TECHNIKUM 5-LETNIE**
dla absolwentów szkół podstawowych w zawodach:
 - TECHNIK WETERYNARIJ,
 - TECHNIK ŻYWIENIA I USŁUG GASTRONOMICZNYCH,
 - TECHNIK ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU,
 - TECHNIK ROLNIK.
- ❖ **DLA DOROSŁYCH:**
Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe, przygotowujące do egzaminu zawodowego w zawodzie technik rolnik:
 - Kwalifikacja ROL.4. Prowadzenie produkcji rolniczej
- ❖ **SZKOŁA OFERUJE:**
 - kursy zawodowe w ramach projektów unijnych (m.in. kurs prawa jazdy kat. B),
 - warsztaty wyjazdowe dla zawodowców,
 - szkolenie kierowców kategorii „T”,
 - stypendium motywacyjne za osiągnięcia dydaktyczne i sportowe,
 - możliwość korzystania z: kawiarenki internetowej, sali gimnastycznej, siłowni, nowoczesnego boiska wielofunkcyjnego,
 - bezpłatne zakwaterowanie w internacie,
 - w ramach zajęć pozalekcyjnych polecamy: naukę jazdy konnej, sekcję tenisa stołowego, piłki siatkowej, koło architektury krajobrazu i inne,
 - możliwość bezpłatnego korzystania z kajaków w ramach zajęć WF.

W naszej szkole spotkasz się z życzliwością, przyjazną atmosferą oraz profesjonalną kadrą pedagogiczną!

Zapraszamy do odwiedzenia naszej szkoły
Bobowicko, ul. Międzyrzeczka 7a
tel. 95 741 32 18
www.bobowicko.pl, zsckr-bobowicko@wp.pl

Zespół Szkół Ogrodniczych
w Gorzowie Wielkopolskim
przy ul. Poznańskiej 23
ogłasza nabór
na rok szkolny 2022/2023

do szkół dla absolwentów
szkoły podstawowej

TECHNIKUM w zawodach:

- ✿ *technik weterynarii,*
- ✿ *technik architektury krajobrazu.*

BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA w zawodach:

- ✿ *ogrodnik.*

SZKOŁA OFERUJE:

- ✿ *możliwość zakwaterowania w internacie*
- ✿ *szkolenie w zakresie prawa jazdy kat. „B”,*
- ✿ *praktyczną naukę zawodu w dobrze wyposażonych warsztatach szkolnych,*
- ✿ *możliwość odbycia praktyk za granicą i w ramach projektu Erasmus,*
- ✿ *posiłki w stołówce szkolnej finansowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej,*
- ✿ *stypendia.*

DNI OTWARTE
odbędą się **14 maja 2022 r.**
w godz. **900 – 1400**

SERDECZNIE ZAPRASZAMY
ul. Poznańska 23, Gorzów Wlkp.
tel. **667-659-316, 95 723 95 24,**
e-mail: zsog@edu.gorzow.pl,
www.zsogorzow.pl

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku

oferuje do sprzedaży:

KOCIOŁ GRZEWCZY NA PALIWO STAŁE

KOSIARKĘ ROTACYJNĄ

MASZYNY POLIGRAFICZNE

KOMBAJN POLETKOWY

Więcej informacji pod nr telefonu **513 978 936**

Oxytree – drzewo tlenowe

Goszcząc w jednym z gospodarstw rolnych, podczas rozmowy poruszono kwestię zakupu sadzonek drzewa Oxytree. Od razu przypomniałem sobie targi w Gliźnie, gdzie nastąpiło moje pierwsze spotkanie z tą rośliną. Było to 3 lub 4 lata temu, pewna firma z Wrocławia prezentowała na targach sadzonki tego niezwykle drzewka...

Arkadiusz Dombek
PZDR Gorzów Wlkp.
a.dombek@lodr.pl

Drzewo to jest rośliną wieloletnią o jednym lub kilku zdrewniałych pędach głównych, na których z gałęzi tworzy się korona. Chciałbym jednak wyjaśnić pewien fenomen Oxytree. Jest to drzewo niewystępujące w stanie naturalnym na ziemi. Powstało w laboratorium jako mieszanka dwóch odmian Paulowni. Oxytree można zatem nazwać klonem lub jak kto woli hybrydą. Od 2011 r. jest ono uznawane za nową odmianę Paulowni, zatwierdzoną w Unii Europejskiej przez Urząd Odmiany Roślin. Posiada uznany na arenie międzynarodowej europejski paszport, certyfikat jakości oraz licencję handlową. Hybrydę tą stworzono w wyniku prac hodowlanych in vitro, powstała w hiszpańskiej firmie biotechnologicznej, głównie w celach użytkowych. Zaspokajając dalej ciekawość – niemal wszystkie części rośliny są użytkowe. Pień to doskonały surowiec, wysokiej jakości drewno wykorzystywane w przemyśle meblarskim. Natomiast

gałęzie i ścinki to świetny materiał na opał. A uzyskane z rośliny drewno jest gładkie, lekkie i wytrzymałe, po wysuszeniu także wodoodporne. Oxytree, jest jednym z najszybciej rosnących drzew. Po sześciu latach uprawy może osiągać wzrost do 16 m wysokości i 20-30 cm średnicy pnia. Po ścięciu wyrasta na nowo, w ten sposób w ciągu dwudziestu lat dostarczy cztery razy więcej drewna niż inne rodzime gatunki drzew.

Drzewo posiada liczne i bardzo duże sercowate liście, pokryte delikatnymi włoskami, szczególnie w pierwszych latach wzrostu, gdyż wtedy liście mogą osiągać średnicę ok. 50 cm. Podczas niespotykanej szybkiego przyrostu, roślina rozwija ich mnóstwo, dlatego w procesie fotosyntezy pochłaniają one sporo dwutlenku węgla z atmosfery. Ponadto może wyprodukować nawet do 10 razy więcej tlenu w porównaniu z innymi gatunkami rodzimych drzew liściastych, dzięki czemu roślina ta otrzymała oryginalne miano „Drzewa tlenowego”.

Można wnioskować, że drzewo Oxytree to roślina o właściwościach regulujących klimat. Do tego typu zalicza się gatunki, które w znaczący sposób wpływają na poprawę jakości powietrza. Bardzo dobrze przystosowuje się do różnych warunków klimatycznych, przedział temperatur to -25°C – 45°C, wymaga 800 mm opadów na rok. Lubi umiarkowanie wilgotne gleby, ale poradzi sobie też z przejściową suszą. Preferuje słoneczne i osłonięte od wiatru stanowiska, lecz przeżyje również w półcieniu.

Roślina nie jest szczególnie wybredna w stosunku do podłoża oraz jego pH (ponoć urośnie na każdej typowej glebie ogrodowej). Uprawa Oxytree jest więc w Polsce możliwa, gdyż roślina została przystosowana do chłodniejszego klimatu i zmiennych warunków środowiskowych. Drzewo tlenowe jest rośliną jeszcze mało popularną w naszym kraju, jednak chętnych do jej uprawy nie brakuje. Warto spróbować uprawy Oxytree, choćby ze względu na niezwykle szybki wzrost, tworzenie dużej ilości biomasy i zdolność do pochłaniania mnóstwa dwutlenku węgla, a przy tym tworzenia sporych ilości tlenu. Czytając literaturę i przeglądając internet można znaleźć informacje, że uprawa Oxytree na szerszą skalę rozważana jest także w Polsce zarówno przez instytucje, jak i osoby prywatne. Jednak ten nowy i mało znany gatunek może okazać się zagrożeniem dla środowiska naturalnego i rodzimej roślinności. Wprawdzie twórcy zapewniają, że roślina jest nieinwazyjna, ale do powszechnej obecności Oxytree w parkach i w osiedlowej zieleni, drzewo czeka jeszcze długa droga. Na plantacjach doświadczalnych kilku polskich instytucji naukowych prowadzone są badania nad właściwościami i wymaganiami uprawowymi tego drzewa.

Kwiaty nie mają znaczenia użytkowego, za to posiadają walory dekoracyjne – wiosną rozwijają się na drzewie dzwonkowe, liliowo-fioletowe kwiaty. Wprawdzie nie są zbyt duże, ale zebrane w okazałe kwiatostany wyglądają zjawiskowo. Docenią to głównie miłośnicy ogrodów, którzy bardzo chętnie śledzą nowiny dotyczące świata roślin. Niemniej jednak w mikroskali, a i przy uprawie pojedynczych egzemplarzy, jest to sposób na ciekawą aranżację ogrodu oraz pozyskanie drewna opałowego. Warto wziąć pod lupę Oxytree, być może jest to inwestycja na przyszłość? Życzę powodzenia.

KALENDARZ BIODYNAMICZNY

i nie tylko

LIPIEC

Truskawki – witaminowa bomba w zasięgu ręki

Anna Wołk
LODR Kalsk
a.wolk@lodr.pl

Sezon truskawkowy niebawem się zacznie. Dlaczego warto jeść truskawki? Chociażby dlatego, że zawierają więcej witaminy C niż niejeden cytrus. Co więcej, bogate są w żelazo, które chroni przed anemią, wzmacnia organizm, korzystnie wpływa na stan cery i włosów. Zawarte w owocach wapń i fosfor wzmocnią zęby i kości oraz usprawnią pracę mięśni.

Te soczyste, czerwone owoce zawierają fitocydy – związki o działaniu bakteriobójczym. Oprócz tego truskawki działają na organizm odtruwająco i oczyszczająco. Dlatego zalecane są osobom z problemami trawiennymi, infekcjami układu moczowego, schorzeniami wątroby i kamicą żółciową. Spożywanie surowych truskawek pomoże oczyścić zęby z osadu oraz przy-

nie-
s i e
ulgę
przy
stanach
zapalnych
dziąseł. Co
więcej, truskawki są
sprzymierzeńcem osób chorych na
artretyzm i reumatyzm.

W 100 g truskawek znajduje się niecałe 40 kcal, dlatego te czerwone kulki są częstym składnikiem diet odchudzających. Nawadniają organizm oraz dostarczają cennych składników witaminowych i mineralnych. Z kolei zawarta w nich witamina C przyspiesza spalanie tłuszczu.

Ale... przeczekajmy ten pierwszy ich wysyp na straganach i bazarach. Nie zawsze są to owoce z naszych rodzimych upraw. Lepiej uzbroić się w cierpliwość, aby mieć pewność, że jemy prawdziwe dobro i zdrowie, a nie bombę chemiczną.

Opracowała: Agata Pilecka

1 Pt.	☾	🍓 🍓 🍓
2 Sb.	☾	🍓 🍓
3 Nd.	☾	🍓 🍓
4 Pn.	☾	🍓
5 Wt.	☾	🍓
6 Śr.	☾	🌸 🍓 🌸
7 Czw.	☾	🌸 🍓 🌸
8 Pt.	☾	🌸 🍓 🌸
9 Sb.	☾	🌸 🍓 🌸
10 Nd.	☾	🍓 🍓 🍓
11 Pn.	☾	🍓 🍓
12 Wt.	☾	🍓 🍓
13 Śr.	☾	🍓
14 Czw.	☾	🍓 🌸
15 Pt.	☾	🌸
16 Sb.	☾	🌸 🍓
17 Nd.	☾	🌸
18 Pn.	☾	🍓 🍓
19 Wt.	☾	🍓
20 Śr.	☾	🍓 🍓
21 Czw.	☾	🍓 🍓
22 Pt.	☾	🍓 🍓
23 Sb.	☾	🌸 🍓
24 Nd.	☾	🌸
25 Pn.	☾	🌸 🍓
26 Wt.	☾	🌸
27 Śr.	☾	🌸
28 Czw.	☾	🍓 🍓
29 Pt.	☾	🍓 🍓
30 Sb.	☾	🍓 🍓 🍓
31 Nd.	☾	🍓

FAZY KSIĘŻYCA

☾ NÓW ☽ PEŁNIA ☾ MALEJĄCY ☽ ROSNĄCY

DOBRY CZAS NA SIEW I SADZENIE

🌸 Kwiatów 🌿 Warzyw 🍓 Roślin owocowych 🍓 Warzyw korzeniowych

CZAS SPRZYJAJĄCY ROZWOJOWI ROŚLIN, KTÓRYCH PŁONEM MA BYĆ:

🌸 Kwiat 🌿 Liść, Łodyga 🍓 Owoce, Nasiona 🍓 Korzeń

W zgodzie z naturą, blisko historii...

Winnica Folwark Pszczew – projekt życia

Sylwia Wawrzyniak-Bodnar
LODR Kalsk
s.wawrzyniak@lodr.pl

Jesienią 2005 r. Pan Łukasz Robak, jako właściciel, przywiózł swoją ówczesną narzeczoną do Pszczewa (obecnie żonę), by obejrziała zakupioną posiadłość. Widok był przerażający. Wszystkie obiekty zdewastowane. Pani Żaneta usiadła na schodach pałacu i zapytała: jak my sobie z tym poradzimy? Próbuje wyobrazić sobie dwójkę młodych zakochanych ludzi, pełnych marzeń i planów. Czują ich emocje, lęk i podniecenie. Czy zdawali sobie sprawę, że właśnie zapisują na nowo historię tego miejsca?

Łukasz i Żaneta Robak to właściciele Folwarku Pszczew. Nie pochodzą z województwa lubuskiego, ale obydwoje zakochali się w tym regionie. Miłośnicy historii, tradycji, ziemi i natury. W Pszczewie stworzyli bardzo ciekawe miejsce na mapie naszego województwa, które warto odwiedzić i poczuć jego dobrą energię. Lasy, jeziora, spokój i wyciszenie – region otoczony jest Pszczewskim Parkiem Krajobrazowym.

Miejsce ma bardzo ciekawą historię, której nie sposób pominąć. *Przed wiekami właścicielami Folwarku byli poznańscy biskupi, którzy mieli tutaj swoją letnią rezydencję i to oni jako pierwsi sprowadzili na*

Ziemie Międzyrzecką winną lato-rośl. Pszczew od początku istnienia należał do biskupów poznańskich. Wkrótce po nadaniu miastu prawa magdeburskiego w XV wieku powołano archidiakoniat pszczewski, co stało się bezpośrednią przyczyną założenia folwarku biskupiego. W 1597 r. wydano przywilej biskupi zezwalający na budowę przedmieścia łączącego zabudowania folwarku z organizmem miejskim. W 1795 roku Państwo Pruskie przekazało skonfiskowany majątek w darowiźnie księciu Hohenloche-Jugelfingen, który wkrótce sprzedał folwark baronowi Hiller Gartrigen. Jego nazwisko do 1945 roku stanowiło nazwę majątku. W latach

1859-1945 dwór był własnością rodziny Zu Dohna. W latach 1949-1990 roku był siedzibą PGR, aby po jego likwidacji ostatecznie stać się własnością prywatną.

„Trzeba mieć cel i do niego dążyć” – słowa Łukasza potwierdzają to, co widzę. Folwark to marka sama w sobie. Czuć, że to miejsce kreują ludzie z pasją i wizją. Nie zatrzymują się, ciągle wyznaczają sobie nowe cele rozwoju i w tym kierunku podążają. Winnica, rolnictwo ekologiczne, turystyka, konie, zmiłowanie do pszczelarstwa – wszystko z uszanowaniem tradycji i regionu. Obecnie winnica obsadzona jest 23 000 krzewów różnych odmian winorośli. Otoczenie jeziorami i naturalny klimat powodują, że produkuje się tu najwyższej jakości wina czerwone, białe, różowe i pomarańczowe. Wszystko tu jest spójne i w zgodzie z historią, nawet zainteresowania właścicieli: kochają stare meble, pocztówki związane z Pszczewem, stare gazety i dokumenty.

Państwo Robak postanowili wrócić do winiarskich tradycji, odbudowali winnicę w tym samym miejscu, w którym winorośl rosła wieki temu. Ma tu znakomite warunki. Nie grożą jej wiosenne przymrozki, bo wilgoć z jeziora tworzy lekką kołderkę, która otula winnicę. Winnica Folwarku Pszczew jest jedną z turystycznych atrakcji Pszczewa oraz jego nieodzowną wizytówką.

Właściciele są otwarci na lokalne inicjatywy, sami organizują Winobranie. Mile widziani są turyści jak i lokalni mieszkańcy. W trakcie Winobrania w Pszczewie odbywa się degustacja nalewek, win, potraw kuchni regionalnej, które przygotowywane są na podstawie książki kucharskiej z 1910 roku. Wcześniej był zwyczaj, że pierwsze zebrane owoce latorośli rozsyłane były do okolicznych kościołów, dlatego właściciel podtrzymuje ten zwyczaj i sam zawozi kosz winogron do swojej parafii.

Winnica powstała w 2014 roku. Stara winnica powstała za budynkiem dawnej Gorzelni, który przed

kilka laty został pieczołowicie odrestaurowany i obecnie jest jedną z głównych atrakcji turystycznych Pszczewa. Pierwsze krzewy winnej latorośli zasadzono wzdłuż ściany jednego z dawnych budynków gospodarczych, a ponad 600 następnych na działce między budynkiem a stawem na powierzchni 25 arów.

W 2015 roku powstała nowa winnica, tuż obok folwarku na obszarze 4,75 ha, pod samym Pszczewskim Parkiem Krajobrazowym. Zasadzonych zostało tysiące nowych krzewów winnych. Do obsadzenia nowej winnicy wykorzystano doświadczenie zdobyte podczas upraw winorośli na starej części. Zostały tam zasadzone takie odmiany jak: Regent, Cabernet Cortis, Sauvignier Gris, Solaris, Johanniter, Rieslingi Chardonnay. Jest

to obecnie jedyna winnica w powiecie międzyrzeckim.

Właściciele gustują w winie wysokiej jakości, dlatego w pełni angażują się w cały proces powstawania tego wyjątkowego trunku, od samej uprawy winorośli po degustację. Od 2021 r. Winnica Folwark Pszczew posiada certyfikat ekologicznej uprawy winorośli. Dodatkowo w roku 2021 produkty pochodzące z Winnicy Folwark Pszczew zostały odznaczone czapką „Kulinarne Dziedzictwa Regionu Lubuskiego”, a gospodarstwo otrzymało tytuł *Najlepsze Gospodarstwo Ekologiczne w województwie lubuskim* za uprawę ekologicznych

owoców i warzyw, z których przetwarzane są przetwory dla gości. Otoczenie lasów i jezior sprawia, że człowiek żyje tu w symbiozie z naturą, dlatego tak ważne jest dla właścicieli prowadzenie winnicy w sposób zrównoważony, w dbałości o środowisko. Produkty Folwarku Pszczew dostępne są w sprzedaży internetowej.

Z pierwszych zbiorów – wspomina właściciel – wytworzono 300 litrów wina, które trafiło do butelek, a potem do piwnicy dawnej gorzelni. Dojrzała tam w znakomitych warunkach, gdyż grube mury zapewniają odpowiednią temperaturę latem i zimą.

Aktualna radość i duma państwa Robaków to zdobycie Srebrnego Medalu na Targach Polskich Win i Winnic w Poznaniu. Brali w nich udział z ramienia Lubuskiego Cen-

trum Winiarskiego w towarzystwie 10 innych winiarzy z Lubuskiego. Za wino pomarańczowe otrzymali Srebrny Medal, a dwa kolejne wina zdobyły Medale Brązowe. Nagrodzone wino jest ze szczepu Chardonnay, najbardziej popularnej odmiany winorośli w Europie. Jest to winorośl właściwa, czyli *vitis vinifera*. Biała skórka winogron jest macerowana z moszczem, co w efekcie daje pomarańczowy odcień wina. W zależności od szczepu i czasu maceracji, kolory mogą się od siebie różnić. Pomarańczowe wino, mające swój rodowód w Gruzji, jest na rynku nowością. Pasuje do mięs, ryb, mocno dojrzałych serów oraz do deserów. Latem wino dobrze schłodzone będzie trunkiem, który dzięki wytrawności i lekko ziołowym akcentom ugasi pragnienie. *Amber wine* - wino bursztynowe – biorąc pod uwagę, że Polska słynie z bursztynu, warto pochylić się nad tą nazwą – stwierdza – Maria Madej. Dwa brązowe medale otrzymali za wina Johanniter Solaris (kupaż) oraz Johanniter, są to wina półwytrawne.

Jeśli zdecydujecie się Państwo odwiedzić Folwark Pszczew, miejsce dysponuje noclegami w enoturystyce mieszczącej się w Starej Gorzelni. Z okien pokoi goście mogą podziwiać krajobraz rozłożystych zielonych łąk – złóż borowiny, które są pozostałością po jeziorze Chłop, rozciągającym się dawniej na terytorium ówczesnej siedziby biskupów poznańskich. Ponadto goście mają możliwość wzięcia udziału w degustacjach komentowanych wraz z poczęstunkiem lokalnej kuchni. Czy to nie idealne miejsce na odpoczynek?

Przystanek lubuskie Gościnne gospodarstwa agroturystyczne

Gospodarstwo Agroturystyczne Zagroda Edukacyjna Koziołek Suchodołek w nowej zagrodzie

Grażyna Nowakowska
LODR Kalsk
g.nowakowska@lodr.pl

Właścicielką Gospodarstwa Agroturystycznego Zagrody Edukacyjnej Koziołek Suchodołek w nowej zagrodzie jest Pani Jola Filipowicz. Jej przygoda z agroturystyką rozpoczęła się w 1997 roku, kiedy to pracownice

Ośrodka Doradztwa Rolniczego przyjechały do Suchodołu i namówiły do utworzenia gospodarstwa agroturystycznego. Wówczas Pani Jola wraz z mężem prowadzili dom, w którym funkcjonowała kawiarenka, sala przeznaczona na imprezy okolicznościowe i spotkania, niewielki sklepik.

Suchodół to niewielka wioska w powiecie żarskim, w gminie Brody licząca kilka domów i niewielu, bo ponad 60 mieszkańców. Jak opisuje położenie tego miejsca Pani Jola – gospodarstwo leży z dala od dróg szybkiego ruchu, a goście mówią, że „prawie na końcu świata”. Tu kończy się droga asfaltowa i zaczynają bezkresne lasy pełne grzybów, jagód i czerwonych borówek. Wioska usytuowana jest blisko granicy polsko-niemieckiej, do przejścia Zasięki - Forst jest tylko 10 km, a do Olszyny 25 km, co umożliwia korzystanie z wielu atrakcji po stronie niemieckiej.

Przyjazd na lubuską wieś nie był całkiem przypadkowy. Jako młode małżeństwo Państwo Filipowiczowie poszukiwali swojego miejsca na ziemi. Koniecznie należy zaznaczyć, że Pani Jola była mieszcuchem z krwi i kości, ponieważ urodziła się i mieszkała w Szczecinie. Zawsze chciała mieszkać na wsi. Cisza, spokój, kontakt ze zwierzętami, dom pachnący wypiekami, smaczkowe przetwory w spiżarni, szklanka kawy w otoczeniu śpiewających ptaków, świeżutkie jajeczko na śniadanie – to wszystko było w strefie marzeń Pani Joli. A marzenia trzeba spełniać. W różnych gazetach zamieścili ogłoszenie o chęci kupna gospodarstwa rolnego. Otrzymali bardzo dużo propozycji. Po wielu wizytach i spotkaniach, wybór padł na gospodarstwo w Suchodole. W 1985 roku wprowadzili się do domu bez łazienki, wymagającego kompletnego remontu. Na początku mieszkali w trzech pokojach. Ale pasja i ciężka praca zaowocowały tym,

że w niedługim czasie zaczęła funkcjonować kawiarenka i został otwarty mały sklep. Na świat przyszły dzieci i trzeba było działać dalej. W wyremontowanych pomieszczeniach powstała sala, w której organizowane były dyskoteki, zabawy sylwestrowe, ostatki, Andrzejki i inne imprezy okolicznościowe. Dom został wyremontowany, do tego przygotowano 5 pokoi dla agroturystów, wybudowano 20-metrowy basen kąpielowy, w gospodarstwie zamieszkały zwierzęta gospodarskie – między innymi kozy. Pani Jola zawsze chciała być nauczycielką, osobą pracującą z dziećmi i dla dzieci. O sobie mówi, że jest „niespełnionym pedagogiem”. Ale to nie całkiem jest prawdą. Bo pedagogiem trzeba się urodzić a nie wyuczyć. Trzeba mieć w sobie chęć, pasję, serce i cierpliwość do dzieci. A Pani Jola wszystkie te cechy w sobie ma. Do gospodarstwa w Suchodole od bardzo dawna przyjeżdżały grupy dzieci na kolonie, zielone szkoły i wycieczki edukacyjne. Wspólna zabawa i nauka w oparciu o zasoby gospodarstwa i w otoczeniu pięknej natury: pól, łąk i lasów – to cel, który realizowała i robi to nadal. Właśnie kozy stały się główną atrakcją dla dzieci odwiedzających to miejsce. Pierwsze kozy, które zawitały do gospodarstwa, zakupili za własne kieszonkowe synowie Kuba i Maciek (mieli wtedy po 7, 8 lat). Kozy otrzymały imiona po margarynach, które w tamtych czasach były bardzo popularne: Bona i Rama. Na jednym ze szkoleń, dla osób prowadzących gospodarstwo agroturystyczne, w których brała udział Pani Jola, organizowanych

przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku, uczestnicy opracowywali ulotkę o gospodarstwie i musieli wymyślić jego nazwę. Wtedy właśnie nazwę Koziołek Suchodołek podpowiedziała specjalistka Ośrodka – Pani Ela Gardaszewska. Gospodarstwo położone było w Suchodole, jego maskotkami były kozy – wszystko do siebie bardzo pasowało. Tak więc nazwa: Gospodarstwo Agroturystyczne Koziołek Suchodołek przyjęła się i wszystko świetnie funkcjonowało. Turyści chętnie odwiedzali to miejsce, dzieci wyjeżdżały z Suchodołu rozbawione i pełne wrażeń. Ale jak to w życiu bywa, czasami zdarza się, że niespodziewanie czar przyska. Tak stało się w życiu Pani Joli. To co było wspólnie tworzone przez wiele lat pękło jak bańka mydlana. Zmuszona była tworzyć wszystko od nowa. Przy wsparciu rodziców odnalazła swoje drugie miejsce na ziemi. Kupiła mniejsze gospodarstwo położone również w Suchodole i małymi krokami odbudowywała to co zostało zaprzepaszczone. Dzisiaj jest to pięknie funkcjonujące gospodarstwo agroturystyczne i zagroda edukacyjna. Ponieważ wielu stałych turystów pobyt w Suchodole utożsamiała z miejscem, gdzie atmosferę, klimat i całą oprawę tworzyła i tworzy Pani Jola – nazwa nowego gospodarstwa niewiele się zmieniła i dzisiaj jest to Gospodarstwo Agroturystyczne Zagroda Edukacyjna Koziołek Suchodołek w nowej zagrodzie.

W jednym z opisów gospodarstwa zamieszczona jest taka informacja:

„Stworzyliśmy tu miejsce szczególnie przyjazne dla małych i dużych smyków. Nasze gospodarstwo przygotowane jest przede wszystkim dla rodzin z dziećmi, które odnajdą u nas wiele możliwości do zabaw. Dużą atrakcją są również nasze zwierzęta: kozy, króliki, szynszyle, świnka morska oraz żółwie... Jesienią natomiast zapraszamy grzybiarzy, którzy w naszych lasach zrealizują swoje pasje. Dla nich przygotowaliśmy dużą suszarnię na grzyby lub sporą ilość suszarek elektrycznych”.

Gospodarstwo należy do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych. Pani Jola prowadzi zajęcia edukacyjne dla starszych grup przedszkolnych, dzieci z klas I-IV. Przyjeżdżają grupy nawet 50-osobowe. Zajęcia odbywają się na świeżym powietrzu, a gdy pogoda nie dopisuje, wszyscy przenoszą się do sali. Tematyka zajęć jest bardzo urozmaicona: w laboratorium smaku – odżywiamy się zdrowo, dzieci przygotowują masło, sałatki, kanapki z twarogiem i nowalijkami, degustują napoje owocowe, ziołowe, warzywne i różne herbatki. Wysłuchują legendy o Pustelniczce, gawędzą o zwierzętach żyjących w gospodarstwie, karmią kozy i owieczki, bawią się w naśladowanie zwierząt, rozwiązują zagadki z nimi związane, uczestniczą w różnych konkursach. Inne tematy warsztatów to: w ogrodzie i zielniku zajęcia polegają na patrzeniu, słuchaniu, dotykaniu i działaniu, rozpoznawaniu ziół i warzyw; w pracowni małego ogrodnika dzieci sieją w doniczkach zioła, wa-

rzywa i kwiaty, sadzą roślinki; magia ziół – dowiadują się o właściwościach leczniczych ziół, sposobie ich przechowywania, poznają kalendarz zbiorów, ich smak i zastosowanie w kuchni; w lesie – podczas spaceru do lasu uczą się o drogowskazach w lesie, rozpoznają dary lasu, rozwiązują zagadki, uczestniczą w grach i zabawach o tematyce leśnej.

Zagroda edukacyjna jest bardzo fajną alternatywą dla gospodarstwa, szczególnie w czasie, kiedy sezon turystyczny w naszym województwie jest „uśpiony”. Wypoczynek na Ziemi Lubuskiej jest atrakcyjny latem i jesienią, kiedy można wykąpać się w jeziorze, pospacerować po lesie czy wśród pól szumiących zbożem różnym, uczestniczyć w spływach kajakowych, wycieczkach rowerowych, rajdach konnych lub zbierać runo leśne.

W gospodarstwie agroturystycznym Koziołek Suchodołek w nowej zagrodzie dla gości przygotowane są trzy domki typu holenderskiego i jedno mieszkanie wakacyjne w budynku mieszkalnym. Łącznie na gości czeka 16 miejsc noclegowych. Gospodyni bardzo dba o komfort wypoczynku, czystość i estetykę nie tylko kwater, ale i całego obejścia. Rozległy plac zabaw wyposażony w huśtawki, piaskownicę, ścieżkę sensoryczną, kącik kuchenny i wiele innych bardzo ciekawych atrakcji do zabaw dla dzieci, duży basen kąpielowy, ławy, parasole i hamaki rozwieszzone w cieniu owocowych drzew, ogród pachnący truskawkami i malinami – wszystko to przygotowane jest z myślą o gościach, którzy bardzo chętnie przyjeżdżają do gospodarstwa w Suchodole. Za placem zabaw, na rozległej łące znajduje się miejsce, chętnie odwiedzane przez dzieci – zagroda dla zwierząt. Z Panią Jolą dzieciaki zbierają jajka, karmią kozy, a czasami nawet próbują je wydoić. Dużo radości daje im kontakt ze zwierzętami (głaskanie i przytulanie ich to niezwykła frajda i wielka atrakcja). Do tego dochodzi nieoceniona nauka, jaką wnoszą z opieki nad zwierzętami – tego nie nauczą się w ławce szkolnej. Nie ma nic lepszego, jak nauka przez zabawę.

A wypoczywając w Suchodole wszyscy – i rodzice i dzieci mają kontakt z piękną przyrodą, ze zwierzętami i poznają rytm gospodarstwa wiejskiego. Do dyspozycji gości są rowery i bardzo starannie przygotowane opisy atrakcji oferowanych w okolicy. Na terenie gospodarstwa znajduje się wspaniale wyposażony sklepik z przetworami przygotowanymi przez gospodynię. Można zaopatrzyć się w ogórki kiszzone i w zalewie octowej, grzyby suszone i marynowane, różnego rodzaju soki, dżemy, kompoty, zioła i ziołowe nalewki.

Wieczne spotkania i biesiady można prowadzić przy grillu lub przy ognisku. Miejsca te są specjalnie przygotowane i odpowiednio wyposażone, umiejscowione w zaciszu.

Sercem każdego gospodarstwa (domowego i agroturystycznego) jest kuchnia. W gospodarstwie Pani Joli można zjeść smacznie i zdrowo. W tej profesjonalnie wyposażonej kuchni i stylowej stołówce, gospodyni serwuje dania oparte na produktach pochodzących z przydomowego ogródka i zakupionych w zaprzyjaźnionych gospodarstwach. A kiedy Pani Jola piecze ciasta i ciasteczka – ich zapachy rozchodzą się po całym gospodarstwie i kuszą wszystkich łasuchów. Poza tym, goście mogą przygotowywać posiłki we własnym zakresie. Mają do tego stworzone idealne warunki: w pełni wyposażone aneksy kuchenne.

Gospodarstwo agroturystyczne czynne jest sezonowo od kwietnia do listopada. Najczęściej odwiedzane jest przez rodziny z dziećmi. Poza tym przyjeżdżają wycieczki szkolne i przedszkolne, grupy seniorów. Trafiają tutaj goście z Wrocławia, Łodzi, Szczecina, ze Śląska i oczywiście z województwa lubuskiego. Bywają goście zagraniczni. Jesienią i wiosną gospodarstwo odwiedzają turyści weekendowi, miłośnicy grzybobrania czy poszukiwacze ciszy, spokoju i wytchnienia.

Jest to przepiękna i spokojna okolica. Lasy obfitujące w jagody i grzyby, rozległe pola i łąki, ciekawe miejsca i zabytki do poznania i zwiedzania,

bliskość przejścia granicznego polsko-niemieckiego, gościnność, życzliwość mieszkańców i gospodarzy, niezwykła dbałość o przestrzeganie zasad higieny i ochrony zdrowia (szczególnie tych związanych z pandemią), warunki pobytowe, które stara się zapewnić gospodyni – to gwarancja wspaniałego wypoczynku dla wszystkich, którzy potrzebują wyciszenia, potrafią obserwować przyrodę i chcą wypoczywać w kameralnych warunkach, cieszyć się przestrzenią i swobodą. Wczasy w gospodarstwie agroturystycznym Koziołek Suchodołek w nowej zagrodzie to gwarancja wspaniałego wypoczynku, poznania niezwykłych miejsc i ludzi, a dla tych, którzy posmakują wybornych potraw i wypieków Pani Joli – niesamowitych doznań kulinarnych.

Warto w tym miejscu nadmienić, że w konkursie pn. Najładniejsze gospodarstwo agroturystyczne województwa lubuskiego w 2021 roku, organizowanym przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku, gospodarstwo zajęło II miejsce.

Gminy wiejskie województwa lubuskiego **BRODY**

Krzysztof Roślik
LODR Kalsk
k.roslik@lodr.pl

Położenie i charakterystyka gminy

Gmina Brody położona jest nad Nysą Łużycką, w południowo-zachodniej części województwa lubuskiego, w obrębie powiatu żarskiego. Graniczy z gminami: Gubin, Lubsko, Tuplice i Trzebiel oraz niemieckim powiatem Spree-Neisse (częścią landu Brandenburgia).

W skład gminy wchodzi 20 miejscowości, w tym 15 sołectw: Biecz, Brody, Brożek-Zasieki, Datyń, Grodziszczce, Jałowice, Janiszowice, Jasienica, Jezioro Dolne, Jezioro Wysockie, Koło, Kumiałowice, Nabłoto, Suchodół oraz Wierzchno.

Gmina Brody ma powierzchnię 240 km². Zamieszkuje ją ok. 3700 mieszkańców. Dominujący udział w powierzchni gminy mają lasy (ponad 65% powierzchni). Znaczną część stanowią również użytki rolne (ponad 26% powierzchni), niewielką – tereny przeznaczone lub zajęte pod budownictwo.

Charakterystyka rolnicza

Na terenie gminy występują zróżnicowane gatunkowo gleby. Koncentracja najlepszych gleb pod względem przydatności dla rolnictwa ma miejsce w południowo-zachodniej części gminy. Rolnictwo jest jedną z głównych funkcji gospodarczych gminy, o której charakterze decyduje indywidualna gospodarka rolna. Dominuje produkcja zbóż na sprzedaż oraz pasz z trwałych użytków zielonych. W produkcji roślinnej uzyskuje się tu dobre plony m.in. przy uprawach ziemniaków, rzepaku oraz warzyw.

Turystyka i rekreacja

Stała baza noclegowa skoncentrowana jest w wokół Pałacu Brühla, uzupełniana przez gospodarstwa agroturystyczne w Brodach oraz Suchodole. Na tym tle szczególnie wyróżnia się Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Jeziorach Wysockich, administrowany przez Nadleśnictwo Lubsko. Przy ośrodku istnieje ogród dendrologiczny oraz ścieżka dydaktyczna. W gminie wytyczone zostały trasy nordic walking

oraz pieszy (zielony) szlak mający swój początek w Gubinie.

Na terenie gminy znajdują się 22 zbiorniki wodne. Do największych należą jeziora: Brodzkie (o pow. 56 ha), Głębokie w Bieczu (53 ha), stawy we wsi Nabłoto (45 ha), Duży Staw w Proszowie (40 ha), Staw Laski (40 ha) i Pieńkacz w Lasku (29 ha). Stawy i jeziora wykorzystywane są głównie do hodowli ryb i rekreacji.

Duże kompleksy leśne stwarzają korzystne warunki dla turystyki i wypoczynku. Na terenie gminy znajduje się 5 użytków ekologicznych, 23 po-

mniki przyrody ujęte w rejestrze wojewódzkiego konserwatora przyrody oraz 4 parki dworskie.

Bliskość granicy polsko-niemieckiej sprawia, że jest to rejon atrakcyjny dla turystów krajowych, jak i zagranicznych.

Ciekawostki

Pod koniec pierwszej połowy XVIII wieku ta niewielka, niewyróżniająca się niczym szczególnym miejscowość przeżywa niezwykły, choć krótkotrwały rozwój. Właścicielem ówczesnego miasta zostaje

hrabia Henryk Brühl – minister na dworze króla Augusta III Sasa. Po-

wstaje tu wówczas bogaty kompleks pałacowo-parkowy. Brühl posiadał największy w Europie zbiór zegarków oraz peruk. W jego pałacu w Brodach znajdował się słynny *Schwanenservice* – największy na świecie porcelanowy serwis wykonany w Miśnieńskiej Manufakturze Porcelany. Król August III odwiedzał Brody wielokrotnie, prowadził tędy bowiem szlak łączący Drezno z Warszawą. Przy okazji jednej z takich wizyt króla wzniesiona zostaje okazała, istniejąca do dzisiaj Brama Zasięcka.

Szczególnym elementem struktury gospodarczej gminy są bardzo duże kompleksy terenów pomilitarnych po byłej, przedwojennej fabryce materiałów wybuchowych, zlokalizowane w okolicy wsi Brożek-Zasieki. Fabryka zajmowała 336 ha terenów leśnych, położonych pomiędzy Nysą Łużycką a linią kolejową Berlin – Wrocław. Do 1945 r. w 394 budynkach produkowano w niej różnego rodzaju materiały wybuchowe. Aktualnie teren byłej fabryki znajduje się w zarządzie Nadleśnictwa Lubsko.

Ważne informacje

Obsługą rolników z terenu gminy Brody zajmuje się nasz doradca – pani Halina Iwaniuch – tel. 513 980 202, e-mail: h.iwaniuch@lodr.pl

Osobliwe płazy

Anna Krajewska
Specjalista w Pszczewskim Parku
Krajobrazowym

Płazy są kręgowcami zmienno-cieplnymi, ich temperatura ciała zależy od otoczenia, w którym się znajdują. Zamieszkują różnorodne siedliska, możemy je spotkać na łądzie, w gruncie, na drzewach oraz w wodach słodkich. Lubią środowisko wilgotne. W Polsce płazy objęte zostały ścisłą ochroną gatunkową. Pełnią bardzo ważną rolę w ekosystemie, ponieważ to m.in. one regulują liczebność owadów. Ratują nas przed plagą komarów.

Przy linii brzegowej licznych jezior i rzeki Obry znajduje się wiele zatoczek, półwyspów, wysp, oczek wodnych. Tak duża ilość zbiorników wodnych w Parku, sprawia, że nietrudno o spotkanie z tymi tajemniczymi płazami. Podziwiać tu możemy kumaka nizinnego, grzebiuszkę ziemną oraz ropuchę szarą.

Kumak nizinny (*Bombina bombina*) jest płazem z rodziny kumakowatych, o drobnej budowie ciała, długości 6 cm oraz masie ciała ok. 6 g. Trudno pomylić go z żabą ze względu na jego charakterystyczny wygląd. Głowę ma małą, płaską, całe ciało mocno spłaszczone. Oczy małe, znajdujące się z tyłu głowy, a źrenice są w kształcie serca. Charakterystyczne u kumaków nizinnych jest ubarwienie brzucha, który pokryty jest jaskrawymi czerwonymi lub pomarańczowymi plamami o charakterystycznym kształcie na popielatym tle, posiada także niewielkie plamki białego koloru, szczególnie na bokach ciała. Wystraszony kumak odwraca się na plecy i nieruchomieje, pokazując swoje odstrasżające ubarwienie

brzucha. Jest to jego zachowanie obronne. Kumak nizinny odżywia się głównie larwami oraz postaciami dorosłymi owadów wodnych, pajaków i skorupiaków. Jesienią, gdy temperatura wody spadnie poniżej 10°C, kumaki opuszczają zbiorniki wodne i wychodzą na łąd w poszukiwaniu miejsca na zimowanie. Jak wszystkie płazy, kumak nizinny zapada w sen zimowy wybierając nory ziemne. Zimuje na głębokości ok. 50 cm, zwykle gromadnie, często wspólnie z ropuchami i traszkami. W momencie zagrożenia jego ciało pokrywa wydzielina zawierająca frynolicynę, trującą substancję, która może wywołać silne podrażnienia.

W Ośrodku Edukacji Przyrodniczej na terenie Pszczewskiego Parku Krajobrazowego, prowadzona była ochrona czynna kumaka nizinnego.

Grzebiuszka ziemna (*Pelobates fuscus*) jest płazem z rodziny grzebiuszkowatych o niewielkiej, krępej budowie ciała, długości ok. 5-8 cm, masie ciała 20-30 g, szerokim i krótkim

tułowiu oraz krótkich i dobrze umięśnionych kończynach tylnych. Wyglądem przypomina ropuchę, zwłaszcza po nadęciu płuc. Głowę ma dużą, oczy silnie wystające z pionową źrenicą. Czaszka pomiędzy oczami jest znacznie uwypuklona. Skóra jest gładka. Na palcach tylnych kończyn posiada dobrze rozwinięte błony pływne. Grzbiet ciała jest koloru jasnopopielatego, żółtopopielatego lub oliwkowego, pokryty

plamami. Brzuszną powierzchnię ciała jasnokremowa i prawie bezplamista. Grzebiuszka ziemna prowadzi nocny tryb życia (z wyjątkiem okresu godowego, kiedy jest aktywna również w dzień). Jest płazem polwolnym. Przestraszona nie ucieka, lecz zagrzebuje się w ziemi. Odżywia się owadami. Zapadając w sen zimowy zagrzebuje się w wykopanej przez siebie głębokiej norze w ziemi. Ciekawostką jest to, że jak podrapie się jej skórę, wydziela z gruczołów skórnych ostrą woń czosnku.

Ropucha szara (*Bufo bufo*) jest płazem z rodziny ropuchowatych, największa z polskich i europejskich

ropuch. Samce dorastają do 6-10 cm długości, samice są większe (7-15 cm). Rekordowo duże osobniki miały 20 cm długości. Ciało jest krępe, krótkie, masywnie zbudowane, natomiast kończyny krótkie i silne. Głowę ma dużą, pysk zaokrąglony. Oczy są duże, źrenice poziome z tęcza żółtą. Skórę grzbietu ma chropowatą z licznymi brodawkami. Brzuch w kolorze jaśniejszym, brudnoszarym, pokrytym plamami. Prowadzi wieczorny i nocny lądowy tryb życia. Ropucha szara jest bardzo żarłoczna. Poluje na duże dżdżownice, nagie ślimaki, owady oraz pająki. Ropuchy szare zimują w różnego rodzaju dziurach w ziemi, czasem w piwnicach, często gromadnie z innymi płazami. Jako jedna z nielicznych pożera stonkę ziemniaczaną. Jest największym płazem bezogonowym Europy oraz płazem długowiecznym – może żyć nawet 40 lat.

Zapraszamy do zwiedzania lubuskich parków krajobrazowych oraz poszukiwań tych pięknych płazów.

1 Śr.	
2 Czw.	
3 Pt.	
4 Sb.	
5 Nd.	
6 Pn.	
7 Wt.	
8 Śr.	
9 Czw.	
10 Pt.	
11 Sb.	
12 Nd.	
13 Pn.	
14 Wt.	
15 Śr.	
16 Czw.	
17 Pt.	
18 Sb.	
19 Nd.	
20 Pn.	
21 Wt.	
22 Śr.	
23 Czw.	
24 Pt.	
25 Sb.	
26 Nd.	
27 Pn.	
28 Wt.	
29 Śr.	
30 Czw.	

SKALA BRĄŃ	
słabe	
średnie	
dobrze	
bardzo dobrze	

Ryba miesiąca – SANDACZ

Krzysztof Roślik
LODR Kalsk
k.rosluk@lodr.pl

Bywa zwany sendałem, sęda-
czem lub sandałem. Sandacz
ma ciało wydłużone, z boków
nieznacznie spłaszczone. Całą rybę
pokrywa drobna, ostra, mocno osa-
dzona i trudno skrobiąca się łuska.
Głowa jest niewielka, stożkowata,
paszcza uzbrojona w liczne, drobne
i większe ostre zęby.

**Sandacz jest gatunkiem
drapieżnym**, pożera jednak prze-
ważnie mało wartościową drobnicę.
W naszym kraju występuje powszechnie
w środkowych i dolnych biegach
rzek, słodkawych zatokach i zale-
wach przybrzeżnych oraz w jeziorach.
W rzekach przebywa w miejscach
głębszych o twardym podłożu, obfi-
tującym w różnego rodzaju zawady.
W jeziorach sandacze spotyka się na
pełnej wodzie, z dala od brzegu, przy
stokach wzniesień podwodnych, przy
głazach i zatopionych pniach drzew.
Sandacz to ryba ciemnolubna. W cią-
gu dnia przebywa chętnie przy dnie,
wieczorami i nocą w poszukiwaniu
żeru podpływa pod powierzchnię
wody. Mniejsze egzemplarze żyją
w nielicznych stadach, duże sztu-
ki wolą samotny tryb życia.

Sandacz dorasta do długo-
ści 120 cm i osiąga 15 kg wagi.
Odławiane sandacze najczęściej mają
50-80 cm długości i ważą 1-3 kg.

Sandacz po wylęgu odżywia się
planktonem i fauną przydenną. Do-
piero pod koniec pierwszego roku

życia zaczyna zjadać małe
rybki. Pełni przy tym poży-
teczną funkcję sanitariusza wód,
gdyż czyści wodę z ryb chorych bądź
świeżo śniętych. Poluje głównie na
stynkę, jazgarza, okonia i ukleję. Nie
gardzi żabami, ślimakami i pijaw-
kami. Niestety posiada zdolność do
kanibalizmu.

Sandacz tarło odbywa w poło-
wie maja. Ikrę składa w gniazda,
które najczęściej znajdują się w twardym, zwirowym
dnie. Jako ciekawostkę warto
podać, że od momentu złożenia ikry
sandacz skrzętnie opiekuje się swoim
gniazdem, przeganiając amatorów
cudzej ikry.

**Okres ochronny sandacza trwa
od 1 stycznia do 31 maja.** Wymiar
ochronny wynosi do 50 cm i od
90 cm. Limit dzienny to 2 sztuki łącznie
z boleniem, sieją, szczupakiem,
trocią lub łososiem (zasady, o któ-
rych mowa obowiązują na wodach
Okręgów PZW w Gorzowie Wlkp.
oraz Zielonej Górze). **Rekordowy
okaz złowiony w Polsce miał wagę
15,6 kg przy długości 109 cm.** Rekord
pochodzi z 1980 roku.

Znaczenie gospodarcze
sandacza jest znaczne. Na-
leży do najcenniejszych
polskich ryb słodkowod-
nych. Jego białe mięso jest
jędrne, delikatne i wyborne w sma-
ku, szczególnie jeśli rybę złowiono
jesienią lub zimą. Zawiera niewielkie
ilości tłuszczu i uważane jest za die-
tetyczne.

Prozdrowotny wpływ roślin

Aleksandra Kostrzon
PZDR Nowa Sól
a.kostrzon@lodr.pl

Rośliny są w naszym życiu wszechobecne, spożywamy je w różnych potrawach bądź stosujemy jako dodatek w postaci przypraw. Ale nie można zapominać o ich właściwościach leczniczych i pozytywnym wpływie na stan i kondycję naszego organizmu. Dawniej ludzie, gdy medycyna nie była jeszcze dobrze rozwinięta, stosowali napary, miazgi, wciarki z ziół i roślin uprawnych, aby zapobiec rozwojowi chorób i dolegliwościom. Wraz z rozwojem przemysłu farmaceutycznego zaczęto stosować syntetyczne preparaty i suplementy diety, jednocześnie zapominając o dobrach, jakie zapewnia nam natura. W poniższym artykule przypomnimy sobie o roślinach, których obecność w naszej diecie może poprawić odporność i zapewnić prawidłowe funkcjonowanie organizmu.

Brokuł

Warzywo, które nie jest wystarczająco doceniane. Duża zawartość glukozynolanów oraz flawonoidów sprawia, że ma on właściwości przeciwzapalne i przeciwalergiczne. Dodatkowo brokuł jest źródłem potasu, który reguluje ciśnienie tętnicze krwi. Ważny jest jednak sposób w jaki go spożywamy, otóż w wersji surowej jest on największym źródłem pożądanых substancji, po obróbce termicznej traci on swoje cenne dobra.

Czosnek popularny

Jego działanie antywirusowe jest znane od lat, dlatego często sięgamy po niego przy infekcjach. Udowodniono, że jego działanie jest silniejsze

niż penicyliny, a dodatkowo pomagają on zwalczyć bakterie, które wytworzyły odporność na antybiotyki. Jest także dobrym specyfikiem dla osób, które mają problemy z sercem. Warto jednak pamiętać, żeby czosnek kupować z pewnych źródeł, aby nie znalazły się w nim niepożądane substancje poprodukcyjne.

Konopie włókniste

Wiele osób kojarzy je z używkami psychoaktywnymi, a trzeba zaznaczyć, że istnieją dwa rodzaje konopi: indyjska i włóknista (inaczej siewna). Konopie indyjskie zwane popularnie marihuaną mają wysoką zawartość THC (tetrahydrokannabinol), czyli substancji psychoaktywnej, natomiast konopie włókniste zawierają wysoką zawartość CBD (kannabinol), czyli substancje uspokajające, których głównym zadaniem jest wyciszenie, uspokojenie. CBD jest dostępne głównie w formie olejku i pastylek jako preparat przeciwbólowy, przeciwzapalny i przeciwpsychotyczny. Może pomóc przy leczeniu ataków paniki, epilepsji, autyzmie, migrenach oraz zmniejszać ból przy chorobie nowotworowej.

Zielony jęczmień

Niewielu z nas wie, że jest bogatym źródłem witaminy C, beta-karotenu, cennych aminokwasów, błonnika oraz witamin z grupy B. Ma on silne działanie przeciwzapalne i przeciwwirusowe, jego spożywanie zaleca się

osobom cierpiącym na przewlekłe bóle żołądka, mające problem z trawieniem tłuszczu. Jest także zalecany osobom, które zmagają się z wrzodziejącym zapaleniem jelita grubego, poprawia florę bakteryjną jelit. Dodatkowo duża zawartość

chlorofilu pomaga utrzymać równowagę zasadowo-kwasową

w żołądka (odkwasza żołądek). Regularne spożywanie młodego jęczmienia może wspomóc odchudzanie, a także polepszyć stan jamy ustanej (płukanie w celu odświeżenia oddechu).

Mniszek lekarski

Większość z nas uważa go za chwast, który pomniejsza walory estetyczne trawników i jest rośliną niepożądaną na polach uprawnych, a tak naprawdę jest to cenna roślina zielarska, której właściwości lecznicze były wykorzystywane od dawnych lat. Mniszek zawiera wiele cennych składników, takich jak fenole, laktony, sole potasowe i inulinę. Dzięki takiej mieszance różnych

związków mniszek wykazuje działanie antyoksydacyjne (hamuje rozwój wolnych rodników) i działa

odtruwająco na organizm. Syrop z kwiatów mniszka wpływa korzystnie na układ pokarmowy, reguluje trawienie oraz poziom cukru we krwi, ponadto wspomaga pracę nerek poprzez właściwości moczopędne (pozwala na pozbycie się produktów przemiany materii z organizmu). Działa przeciwzapalnie i przeciwwirusowo, przyspiesza gojenie się ran oraz procesy leczenia kurczaków i brodawek.

Ostropest plamisty

Roślina szczególnie ważna dla naszej wątroby, dzięki dużej zawartości sylimaryny wspomaga jej regenerację oraz pomaga usunąć z niej substancje toksyczne. Kurację ostropestem zaleca się dla osób, które przebyły długotrwałe leczenie antybiotykiem lub zatręły się alkoholem. Dodatkowo mielony ostropest, np. jako dodatek do koktajli pozytywnie wpływa na naszą pamięć i koncentrację, a także pomoże obniżyć ciśnienie krwi.

Siemię lniane

Jest źródłem pełnowartościowych tłuszczów i kwasów omega-3 (dobry zamiennik dla osób niejedzących mięsa i produktów odzwierzęcych). Dodatkowo zawiera duże ilości błonnika, który pomaga utrzymać odpowiednie stężenie glukozy i cholesterolu. Polecany jest dla osób cierpiących na częste zaparcia, ponieważ reguluje on pracę jelit oraz zmniejsza ryzyko rozwinięcia się nowotworu układu pokarmowego. Należy jednak uważać, gdyż przekroczenie 50 g na dobę może

doprowadzić do zatrucia.

Z myślą o lubuskich rolnikach i konsumentach został uruchomiony lubuski e-bazarek umożliwiający zakup produktów rolnych i regionalnych przez internet.

Zapraszamy Państwa do zamieszczenia swoich ogłoszeń na portalu Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku

Zapewniamy:

- Bezpłatne zamieszczenie ogłoszeń
- Darmową promocję
- Ogólnopolski dostęp do towarów
- Łatwą i wygodną sprzedaż Państwa produktów
- Sprzedaż w cenach i na warunkach przez Państwa wskazanych

www.lubuskiebazarek.pl

Infolinia: 68 385 20 91

„Szczęśliwy ten kto innym daje radość”

KGW Smaczna Pyza w Jeninie

Alina Głowińska
Przewodnicząca KGW

W 2004 roku, po ponad 20-letniej przerwie, wznowiliśmy działalność Koła Gospodyń Wiejskich. Aktywność nasza na różnych płaszczyznach jest wyznacznikiem społecznej pracy koła. Współpracujemy z gminą Bogdaniec, Radą Sołecką w Jeninie, parafią i Caritasem w Jeninie, a także z Muzeum Lubuskim w Gorzowie Wlkp., powiatem gorzowskim i telewizją regionalną. Każdego roku bierzemy udział w Lubuskim Świątku Chleba przygotowując potrawy regionalne i wykonując wieniec dożynkowy.

*„Dziś w Gminie Bogdaniec
Wieńce oceniane
Z tegorocznych plonów
Pięknie wyplatane.
Kłos do kłosa sprawnie
W serce układamy
Niech wszyscy zobaczą
Jak my się staramy.
Kobitki z Jenina
Dzielne, pracowite
Przyniosły swój wieniec
Niech dobrem zakwita.”*

Autor członkini koła.

Od lat współpracujemy z niemiecką gminą partnerską z miejscowości Bad Freienwalde. Jest to projekt „Histo-

ryczne gotowanie”, którego patronem jest Muzeum im. J. Dekerta w Gorzowie Wlkp.

Jesteśmy współorganizatorkami uroczystości dla społeczności naszej wsi – Andrzejki, Mikołajki, Dzień Seniora, Wigilia, Dzień Babci i Dziadka itp.

Bierzemy także udział w imprezach powiatowych i wojewódzkich: dożynki powiatowe, konkurs Smakosza w Sulęcinie. Dla TVP3 Gorzów pod redakcją dr Wojciecha Kuski nagrywałyśmy program „Kulturalnie do stołu”.

W tym roku postanowiłyśmy wesprzeć dzieci z Ukrainy, które na skutek wojny straciły dom rodzinny i zamieszkały w Jeninie. Czworo dzieci pojedzie

LUBUSKA KACZKA FASZEROWANA

Kaczka biała (francuska) po uboju poddawana jest obróbce wstępnej – wytrybowanie, natarcie przyprawami, odstawiana na dobę do lodówki. Następnie faszzerowana jest podrobami i przyprawami: pieprzem, majerankiem, marchewką, lubczykiem. Pieczona w piekarniku na kolor złoty do brązowozłotego, dekorowana według uznania. Smak wykwintny „niebo w gębie”.
Polecamy i życzymy smacznego!

nie-
odpłatnie na
dwutygodniową kolonię do Międzyzdrojów. Wykonałyśmy pisanek w barwach ukraińskich i przez Internet zachęcałyśmy do ich kupna. Plotłyśmy także palmy wielkanocne, z których dochód przeznaczyłyśmy również na ten cel.

Wraz z Muzeum Lubuskim w Gorzowie Wlkp. zorganizowałyśmy warsztaty z plecenia palm, w których uczestniczyły polskie i ukraińskie dzieci z przedszkola Sióstr Miłosierdzia Bożego w Gorzowie Wlkp.

Niebywałym osiągnięciem był nasz start w ogólnopolskim konkursie pisanek im. Michała Kowalskiego, w którym otrzymałyśmy wyróżnienie.

A dalsze plany? Nie zatrzymywać się, działać dalej i pięknie, by służyć ludziom, Bogu i Ojczyźnie.

Hotel ODR
Kalsk 91
66-100 Sulechów

tel: 68 385 20 91 do 96
fax: 68 385 20 91
www.hotelodr.pl
e-mail: kalsk@hotelodr.pl

HOTELODR
KALSK

Szczegółowe informacje
na stronie internetowej
www.hotelodr.pl

**SPECJALIZUJEMY SIĘ
W ORGANIZACJI:**

- szkoleń i konferencji
- targów i pokazów
- uroczystości rodzinnych
- przyjęć rocznicowych
- spotkań integracyjnych i świątecznych dla firm

OFERUJEMY:

- noclegi dla gości Hotelu - 133 miejsca
- sale wykładowe
- usługi gastronomiczne - stołówka
- parking monitorowany

zapraszamy

**PAŁAC
w Gliźnie**
zaprasza

LODR
KALSK

Oferujemy:

- Noclegi - 46 miejsc w pokojach 1, 2, 3 i 4 osobowych
- dla grup szkoleniowych
- dla klientów indywidualnych
- Salę wykładową na 70 osób
(wyposażenie: rzutnik multimedialny, ekran, tablica, nagłośnienie)
- Salę wykładową na 30 osób
(wyposażenie: rzutnik multimedialny, ekran, tablica)
- Wyżywienie przy organizacji szkoleń i konferencji serwowane przez catering zewnętrzny

tel. 95 755 7166; fax 95 755 7084; kom. 607 608 083; e-mail: palac.glisno@lodr.pl
Szczegółowe informacje na stronie internetowej www.palac-glisno.pl

PAŁAC w Gliźnie

Objaśnienia wyrazów podano w dowolnej kolejności (w nawiasie liczba liter w wyrazie). Litery z ponumerowanych pól utworzą rozwiązanie – dokończenie przysłowia polskiego: „*Jutro święty Janek...*”, którego treść należy przysłać do 20 czerwca br. na adres Redakcji.

OBJAŚNIENIA WYRAZÓW:

- przepięknie, uroczo (6)
- przewód (5)
- niedojda (9)
- zniewaga (6)
- dokumenty (4)
- Ewa, wokalistka jazzowa (3)
- pastylka (8)
- kolor (5)
- na psie (6)
- baran (3)
- w greckim alfabecie (6)
- trop (4)
- wieczorny apel (9)
- wycinek, element (5)
- bramka (6)
- 3 Maja (6)
- napój alkoholowy (4)
- dochodzenie (8)
- zbiór map (5)
- sposób (6)
- szmer, hałas (4)
- nasze morze (6)
- święty z Padwy (6)
- szkodliwy na dachu (6)

Rozwiązanie krzyżówki nr 5:
„Gdy w maju plucha, w czerwcu posucha”.

Za prawidłowe rozwiązanie krzyżówki nr 5 nagrodę ufundowaną przez LODR Kalsk wylosował:

Pan Jan z Olbrachtowa

Gratulujemy

Rebus nr 6

Rozwiąż rebus oraz dane dziecka (imię i nazwisko, wiek oraz adres zamieszkania) należy przysłać do 20 czerwca br. na adres redakcji.

Rozwiązanie rebusu nr 5:

LATA OSA KOŁO NOSA

Nagrodę wylosował:

Seweryn z Małomic

Gratulujemy

~~NEK~~

~~ON~~

W

~~BA~~

~~BA~~

P.U. „DELA” Elżbieta Kerseboom
tel. 665 233 988

**KOMPLEKSOWA USŁUGA
KOSZENIA SIECZKARNIĄ
KUKURYDZY oraz TRAWY
NA KISZONKĘ**

Sieniawa Żarska 114 • 68- 213 Lipinki Łużyckie
e-mail: delarol@o2.pl

ZAOPATRZENIE ROLNICTWA

FARMER

BOROWINA 45

tel./fax: 68 376 81 20 PN-PT 8⁰⁰ - 16⁰⁰
tel. kom. 603 248 200 SOB 9⁰⁰ - 13⁰⁰

www.farmerborowina.pl

**PUNKT SPRZEDAŻY
ŚRODKÓW OCHRONY
ROŚLIN**

Jarostaw Świryma

**GOLIN 4, 68-320 Jasień
tel. 68 371 07 80**

OFERUJE:

- środki ochrony roślin
- nawozy
- podłoże
- materiał siewny
- sadzeniaki

Zapraszamy

**PRZEDSIĘBIORSTWO
HANDLOWO-USŁUGOWE**

Renata Stolarczyk

OFERUJE:

- nawozy (w cenach fabrycznych)
- środki ochrony roślin
- materiał siewny
- nawozy dolistne
- wapno
- pasze i superkoncentraty
- lizawki i sznurek
- nawozy dolistne i odżywki
- oleje i smary: ORLEN, FUCHS
- siatki i folie do pras
- doradztwo rolnicze
- profesjonalne zaprawianie nasion

ZAPRASZAMY

Pn - Pt 8⁰⁰ - 16⁰⁰
Sobota 8⁰⁰ - 14⁰⁰

**Mycielin 13
67-312 Niegosławice**

tel. 68 378 13 01

575 901 616

fax 68 378 13 82

e-mail: phustolarczyk@wp.pl
www.phustolarczyk.net.pl

SKUP BYDŁA RZEŹNEGO

Atrakcyjne ceny.

Odbiór własnym transportem.

UBOJNIA KOWAL

Dąbrówka Wlkp., ul. Główna 28
tel. 661 822 159, 663 457 897

FIRMA „EB”

Elżbieta Baszczyń
Łęgowo 7, 66-110 Babimost
tel. 68 385 50 15 • 606 756 681

OFERUJE USŁUGI W ZAKRESIE:

**NAPRAWA
MASZYN ROLNICZYCH I BUDOWLANYCH
DORABIANIE CZĘŚCI MASZYN**

PRZEDSIĘBIORSTWO NASIENNE s.j.

KARPICKO k. Wolsztyna

ul. Podgórna 21c
tel. 68 384 26 78
fax 68 347 35 76

POLECAMY w SPRZEDAŻY

- kwalifikowany materiał siewny zbóż jarych i ozimych
- ziemniaki sadzeniaki
- pasze i koncentraty firmy Provimi Polska
- zboża paszowe
- nawozy sztuczne (bezechlorkowe)
- węgiel, miął
- śrutę sojową
- mieszanki traw (łąkowe, pastwiskowe, trawnikowe)
- nasiona poplonowe i rolnicze (gorczycey, peluski, wyki, łubinów, koniczyny, lucerny, buraków i innych).

**CAŁOROCZNY SKUP i SPRZEDAŻ
ZBÓŻ PASZOWYCH**

ODBIÓR WŁASNYM TRANSPORTEM

*Zapraszamy codziennie od godz. 7.00 do 15.00
w soboty od godz. 8.00 do 13.00*

PHU Biotel Sp. z o.o.
Dzikowice 87
67-300 Szprotawa
tel. 68 376 27 33

OFERUJEMY:

- sprzedaż środków ochrony roślin
- sprzedaż nawozów
- sprzedaż materiału siewnego
- skup zbóż i rzepaku
- profesjonalne doradztwo rolnicze

Dział sprzedaży środków ochrony roślin:
tel. 68 376 27 33 lub 512 078 771

Dział sprzedaży nasion:
tel. 68 378 24 54 lub 503 507 955

Dział sprzedaży nawozów:
tel. 68 376 27 33 lub 510 348 395

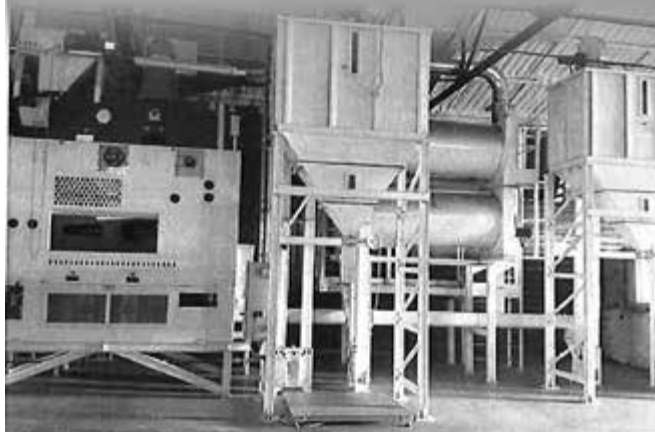
Dział skupu:
tel. 535 524 500 lub 512 606 812

ZAPRASZAMY do odwiedzenia strony internetowej

www.biotel.agro.pl

NOWOŚCI w ofercie firmy PHU BIOTEL: AminoPlant, Bomax, Uni-Cal

USŁUGOWE CZYSZCZENIE ZBÓŻ oraz NASION ROLNICZYCH

NOWA LINIA CZYSZCZĄCA C I M B R I A

Firma Usługowa Wiesława Krzyżańska
Karpicko k. Wolsztyna • tel. 691 067 324

**POSIADAMY CERTYFIKAT NA CZYSZCZENIE
NASION EKOLOGICZNYCH**

LABORATORIUM

OFERUJEMY:

- **Analiza paszy:**
sucha masa, białko, tłuszcz, wapń, fosfor, włókno, popiół, sól
- **Analiza gleby:**
pH, fosfor, potas, magnez
- **Analiza kiszonki:**
sucha masa, lotne kwasy tłuszczowe, pH, białko, tłuszcz, włókno, popiół, wapń, fosfor
- **Badania dodatkowe:**
siła i energia kiełkowania, czystość materiału siewnego, masa tysiąca ziaren, ciężar ziarna w stanie zsylnym, skrobia dla gorzelni, w *nawozach*: wapń, magnez, fosfor, potas

KONTAKT:
LODR w Kalsku
tel. 68 385 20 91 wew. 338
e-mail: laboratorium@lodr.pl

**PRZEDSIĘBIORSTWO
HANDLOWO-USŁUGOWE**

LECH

ul. Poznańska 33, 66-200 Świebodzin
tel. 68 479 29 82; www.lech.swiebodzin.pl

OFERUJEMY:

- kwalifikowany materiał siewny zbóż i kukurydzy
- materiał siewny roślin poplonowych i traw
- dystrybucja środków ochrony roślin
- nawozy mineralne, ogrodnicze, obornik granulowany
- nawozy dolistne, biostymulatory i adiuwanty
- humusy - rozkład resztek poźniwnych, aminokwasy
- wapno rolnicze (węglanowe, tlenkowe i dolomitowe)

**SKUP ZBÓŻ i RZEPAKU
oraz innych płodów rolnych**
Towar dowozimy i odbieramy od klienta

PUNKT SKUPU:
ELEWATOR RZECZYCA - tel. 785 113 706

PUNKTY SPRZEDAŻY:

- Świebodzin, ul. Poznańska 33	- tel. 68 479 29 87
- Skąpe 110/17	- tel. 68 382 73 19
- Międzyrzecz, ul. Dr T. Podbielskiego 1	- tel. 697 995 865
- Nowa Sól, ul. Długa 8	- tel. 68 356 42 02
- Szprotawa, ul. Przejazdowa 2A	- tel. 785 113 707
- Nowogród Bobrz., ul. Żarska 7	- tel. 785 113 702

**Obsługa techniczna rolnictwa
poprzez sieć sklepów**

GRENE

- 66-300 Międzyrzecz, ul. Dr T. Podbielskiego 1, tel. 697 995 865
- 67-100 Nowa Sól, ul. Długa 6 - tel. 785 113 708
- 67-300 Szprotawa, ul. Przejazdowa 2 A - tel. 697 995 881
- 66-010 Nowogród Bobrzański, ul. Żarska 7 - tel. 785 113 702

Zakuwanie węży hydraulicznych

**Zapraszamy
do nowo otwartego
sklepu z częściami rolniczymi**

ul. Poznańska 33 w Świebodzinie
(przy siedzibie firmy)
tel. 68 479 29 96 • kom. 885 330 200

INFORMACJE RYNKOWE

DODATEK DO LUBUSKICH AKTUALNOŚCI ROLNICZYCH 6

Wszystkie dane zebrano na 10 maja 2022 r.

Z lubuskich targowisk /ceny w zł/

Nazwa artykułu	j.m.	Gorzów Wlkp.	Gubin	Międzyrzecz	Nowa Sól	Sulechów	Świebodzin	Witnica	Żary
Jaja	szt.	0,80 – 1,00	1,0 – 1,40	0,35 – 0,75	0,50 – 0,95	0,70 – 1,00	1,20	0,90 – 1,20	0,70 – 1,10
Ziemniaki	kg	-	1,50 – 2,00	2,00	1,50 – 3,00	2,00	2,50	2,00	2,00
Cebula	kg	3,00	2,80 – 3,00	4,00	2,50	2,00 – 2,50	3,00	3,50	2,00
Czosnek	szt.	2,50 – 3,00	3,40 – 3,80	4,00	2,00 – 2,50	3,00	3,00	1,00 – 2,00	2,50
Marchew	kg	3,00	3,00	4,00	2,50	3,00	3,00	4,00	3,00
Pietruszka	kg	5,00	6,50	3,00	3,00	7,00	5,50	6,50	7,00
Pietruszka natka	pęczek	1,50	2,80	3,00	2,00	2,00	3,50	3,50	2,50
Buraki czerwone	kg	3,00	3,20	3,00	2,50	2,00 – 2,50	-	3,00	3,00
Por	szt.	2,00 – 3,00	4,00	-	1,50 – 2,00	2,50 – 3,00	3,00	2,50	3,00
Seler	kg	5,00 – 6,00	5,50	8,00	3,00	6,00 – 6,50	5,00	6,00	5,00
Włoszczyzna	pęczek	5,00 – 6,00	5,50	7,00	5,00	5,00 – 5,50	5,00	6,00	6,00
Ogórek	kg	10,00	9,50	12,0 – 15,0	10,00	11,0 – 13,0	11,00	-	8,00
Ogórek kiszony	kg	14,00	4,50	-	12,00	9,00	7,00	-	-
Cukinia	kg	-	12,50	-	-	-	12,00	18,00	-
Pomidor	kg	9,0 – 12,00	12,0 – 15,0	20,00	-	11,0 – 13,0	15,00	17,0 – 19,0	11,0 – 13,0
Papryka czerwona	kg	10,00	13,00	-	-	14,0 – 16,0	11,00	12,0 – 18,0	-
Kapusta biała	kg/szt.	2,50 – 3,0*	3,00*	2,50*	2,50*	2,00 – 2,50	-	4,50	7,00*
Kapusta biała kiszona	kg	5,00	4,80	8,00	4,00 – 5,00	6,50	-	6,00	-
Kapusta pekińska	kg/szt.	-	7,50	-	-	5,50	-	5,00**	-
Kalafior	szt.	10,00	8,50	8,00	10,00	8,00 – 8,50	-	10,00	8,00
Brokuł	szt.	5,00	-	-	-	5,00	-	7,00	-
Brukselka	kg	-	-	-	-	-	-	13,00	-
Sałata	szt.	3,00 – 4,00	3,00	5,00	4,00	2,50 – 3,00	6,00	5,00	2,50
Szczypior	pęczek	2,00	2,80	3,00	1,50	2,00 – 2,50	3,00	3,00	2,50
Koper	pęczek	2,50	2,80	3,00	2,50	2,00 – 2,50	4,00	3,00	3,00
Rzodkiewka	pęczek	2,50	2,80	3,00	2,00	2,00 – 2,50	3,00	3,00	2,50
Kalarepa	kg/szt.	3,00	3,00	-	-	3,00 – 3,50	-	5,00**	-
Pieczarki	kg	7,00 – 8,00	8,00	-	6,90	7,00	6,50	8,0 – 13,0	6,50
Chrzan	kg	18,00	-	-	16,00	16,0 – 18,0	-	25,00	-
Miód	kg	30,0 – 36,0	40	38,00 – 48,00	40,00	35,0 – 38,0	30,00	40,00	25,0 – 40,0
Jabłka	kg	2,00 – 4,00	2,00 – 5,00	4,50 – 5,50	3,00	3,50 – 4,00	5,00	3,90 – 4,50	3,00 – 3,50
Gruszki	kg	8,00 – 9,00	7,00	8,00	-	6,50	6,00	4,00 – 6,00	-

Objaśnienie: * - kg ** - szt. *** - pęczek

PASZE

WRZESINY

DLA TRZODY

Mieszanka tucznik 1	100 kg	230,00
Mieszanka tucznik 2	100 kg	218,00
Mieszanka prosięta 1	100 kg	298,00
Mieszanka prosięta 2	100 kg	268,00
Mieszanka prosięta 3	100 kg	250,00
Koncentrat PWT	100 kg	392,00
Koncentrat T-15	100 kg	352,00
Koncentrat LPK	100 kg	362,00

DLA DROBIU

Koncentrat nioska	100 kg	300,00
Mieszanka nioska 1	100 kg	256,00
Mieszanka nioska 1 – gran.	100 kg	256,00
Mieszanka kurczęta 1	100 kg	270,00
Mieszanka kurczęta 2	100 kg	260,00
Mieszanka LWK	100 kg	234,00
Mieszanka Brojler Finiszer	100 kg	338,00
Mieszanka Brojler	100 kg	362,00
Mieszanka Brojler Starter	100 kg	290,00
Mieszanka Brojler Grower	100 kg	282,00
DJ Nioska mieszanka	100 kg	264,00
B-C Mieszanka uzupełniająca	100 kg	232,00

POZOSTAŁE

Mieszanka KGHIN (0-3)	100 kg	274,00
Mieszanka KGHIN (3-9)	100 kg	268,00
Śruta sojowa (46%)	100 kg	342,00
Zboża śrutowane	100 kg	214,00

- ❖ Sprzedam konny przetrząsacz widłowy do siana oraz kosiarkę konną – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam słomę w belach o śr. 120 magazynowaną w stodole – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam króliki rasy srokacz czarny – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam silnik 7,5 kW, śrutownik kamieniowy Krajzega 5,5 kW, lejek do ciągnika kos na kołach – gm. Górzycza, tel. 95 759 15 08.
- ❖ Sprzedam wieszaki (regenerowane) Tuz do ZT 303 i 323 Fortschritt – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Sprzedam działkę rekreacyjno-budowlaną za lasem między górami i stawami, 5 km od Żar – tel. 607 035 344.
- ❖ Sprzedam pszenicę i pszenżyto ozime, owies, ziemniaki paszowe – gm. Świdnica, tel. 664 134 260; 68 32 73 152.
- ❖ Sprzedam siewnik POZNANIAK – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam owies, pszenicę, ziemniaki – gm. Sulechów, tel. 603 359 226.

KRZESZYCE

DLA TRZODY

Koncentrat Prosiak Piggi	100 kg	440,00
--------------------------	--------	--------

DLA DROBIU

Mieszanka Kaczka KB1	100 kg	232,00
Mieszanka Kaczka KB2	100 kg	220,00
Mieszanka Kurczak Starter	100 kg	224,00
Mieszanka Kurczak Grower 156	100 kg	216,00
Mieszanka Brojler Starter	100 kg	244,00
Mieszanka Nioska	100 kg	228,00
Koncentrat Nioska	100 kg	320,00

DLA BYDŁA

Milsan Mleko zastępcze	100 kg	900,00
Mieszanka Cielak	100 kg	260,00
Koncentrat Cielak	100 kg	320,00
Koncentrat Opas Sanbull	100 kg	320,00
Mieszanka Krowa Mleczna Lactoma	100 kg	200,00
Koncentrat Krowa Mleczna Protamilk	100 kg	320,00

DOSTĘPNA PASZA DLA KONI I GOŁĘBI

STARY DWÓR, gmina TRZCIEL

DLA TRZODY

Koncentrat Prowitex	25 kg	98,00
Koncentrat Prowimax	25 kg	100,00

DLA DROBIU

Pasza dla niosek, granulowana	25 kg	68,00
Pasza dla kurcząt 0-6 tyg.	25 kg	68,00
Pasza dla kurcząt pow. 6 tyg.	25 kg	68,00
Brojler do 3 tyg.	25 kg	76,00
Brojler GROWER od 3 tygodni	25 kg	75,00
BROJLER Finiszer	25 kg	74,00
Kaczki i gęsi do 3 tyg.	25 kg	60,00
Kaczki i gęsi pow 3 tyg.	25 kg	67,00
Koncentrat dla niosek	25 kg	81,00

DLA KRÓLIKÓW

Mieszanka	25 kg	42,00
-----------	-------	-------

- ❖ Sprzedam grunty orne (do 10 ha) na terenie gminy Lubniewice – tel. 507 197 255.
- ❖ Sprzedam słomę – gm. Świebodzin, tel. 662 932 128.
- ❖ Sprzedam agregat uprawowo-siewny 3 m Pom Brodnica 2013 r., koła - felgi z oponami 825/20, lejek do nawozu, kultywator o szer. 3 m, przyczepę 750/20, opielacz do buraków, drobne części do Bizona 56, ramę do bron, ramkę do podczepiania wideł lub łyżki do cyklopa – gm. Świebodzin, tel. 600 729 962, 692 446 813.
- ❖ Sprzedam uroczysko 1 ha – Grodziszczce, gm. Świebodzin, tel. 663 411 075.

ŻARY

DLA DROBIU

Kura nioska PD-651	100 kg	272,00
Kaczka/Gęś PD-600	100 kg	280,00
Indyk PD-632	100 kg	300,00
Kurczak 1 PD-548	100 kg	280,00
Kurczak 2 PD-549	100 kg	272,00

DLA BYDŁA

PB-839 NON GMO	100 kg	200,00
Fernando PB-812 NON GMO	100 kg	300,00
PB-321 PXTreme Bull Byk NON GMO	100 kg	310,00

- ❖ Sprzedam 2 ha ziemi w Boryszynie, gm. Lubrza – tel. 663 411 075.
- ❖ Sprzedam opryskiwacz RAU 3 800 l o szer. rob. 18 m - komputerowe sterowanie, sadzarkę i kopaczkę do ziemniaków, przyczepę rolniczą 4 t, przyczepę D-47 wywrotkę 4,5 t, rozrzutnik obornika RUR, rozrzutnik obornika Czarna Białołostocka 4 t – gm. Nowe Miasteczko, tel. 699 912 173.
- ❖ Sprzedam przyczepę rolniczą Zaclaw o dł. 6 m i szer. 2,5, burty aluminiowe dzielone, siewnik zbożowy Nordsten 3 m w dobrym stanie oraz myjnię do warzyw – gm. Gorzów Wlkp., tel. 607 368 103.
- ❖ Sprzedam dmuchawę do zboża z koszem w b. dobrym stanie – gm. Bytnica, tel. 791 000 670.
- ❖ Sprzedam siano i słomę 120/150, waga 450 kg – gm. Dąbie, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam pszenicę ozimą luzem lub w workach, na paszę lub do siewu oraz drzwi kompletne z lusterkiem, lewe przednie do BMW 530D – gm. Niegosławice, tel. 795 978 100
- ❖ Sprzedam siano majowo - czerwcowe w belach 120x150 około 500 szt. – gmina Krosno Odrzańskie. tel. 697 958 374
- ❖ Sprzedam ciągnik ZETOR 5211, rok prod. 1986, ciągnik UR-SUS – 3P, rok prod. 1984, przyczepę wywrotkę na 3 strony D47, ORKAN-2, zaprawiarkę do zboża OKONEK, 500 kg, opony: 18,4/30; 16,9/28; 900/20; koła: 9,5/32; 9,5/36 – gmina Siedlec, te. 693 439 340.

SULECIN

DLA TRZODY

Mieszanka SMYK	100 kg	500,00
Mieszanka SPRINTER	100 kg	328,00
Koncentrat Pigi	100 kg	344,00
Koncentrat Forte	100 kg	420,00
Koncentrat Matra	100 kg	424,00

DLA DROBIU

Mieszanka kaczki	100 kg	280,00
Mieszanka – brojlery młode	100 kg	300,00
Mieszanka – brojlery starsze	100 kg	292,00
Mieszanka – brojlery FINISZER	100 kg	288,00
Mieszanka – nioski	100 kg	280,00
Mieszanka kurczęta młode	100 kg	288,00
Mieszanka kurczęta starsze	100 kg	280,00
Koncentrat kukuryku	100 kg	360,00

DLA BYDŁA

Preparat mlekozastępczy	100 kg	800,00
Koncentrat BYK	100 kg	460,00
Koncentrat Krowy Mleczne	100 kg	360,00

DLA KRÓLIKÓW

Mieszanka króliki	100 kg	276,00
-------------------	--------	--------

INNE

Otręby pszenne	100 kg	224,00
Kukurydza	100 kg	240,00
Pszenica	100 kg	240,00

- ❖ Sprzedam działkę rolną o powierzchni 2,07 ha – Sokola Dąbrowa, gm. Bledzew, tel. 692 203 464.
- ❖ Sprzedam łubin – gm. Dąbiec, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam owies, pszenicę i ziemniaki – gm. Sulechów, tel. 603 359 226.
- ❖ Sprzedam ziemniaki jadalne i paszowe – gm. Świebodzin, tel. 601 884 531, 693 708 162.
- ❖ Sprzedam ziemię orną 2,58 ha – miejscowość Karczówka – tel. 694 532 046, 534 006 222.
- ❖ Sprzedam opryskiwacz Douven 3400/24 m, bronę talerzową 4 m ciężką, przyczepę HL 8011, przyczepę czeską BSS, kombajn Bizon – gm. Sulechów, tel. 695 568 702.
- ❖ Sprzedam kombajn zbożowy BIZON z rozdrabniaczem i kabiną; rok budowy 1988, rozrzutnik obornika T-088 (produkcja

ŻYWIEC

DROBIOWY - w zł/kg

PUNKT SKUPU	BROJLER INDYCZY	
Trzebiechów	Indor	8,60
	Indyczka	8,50

WOŁOWY I WIEPRZOWY - w zł/kg

PUNKT SKUPU RZEŻNIA	Młode bydło rzeźne		Krowy	Tuczniaki	
	A-buhajki	Klasa I		Klasa I	Maciory/Kastraty
REJÓW	12,00 ¹⁾	–	–	6,70 ¹⁾	–
KRZESZYCE	13,50 ²⁾	12,50 ²⁾	9,50 ²⁾	–	–

Oznaczenia: 1) - cena netto; 2) - cena brutto

NAWOZY

KROSNO ODRZAŃSKIE

Asortyment	Cena w zł/t
AZOTOWE	
Saletra wapniowa	2600,00
Saletra amonowa 34%	4300,00
Saletrzak 27%	3680,00
Mocznik 46% (25 kg)	5900,00
Siarczan amonu 21%	2560,00
FOSFOROWE	
Superfosfat wzbogacony 40%	4000,00
POTASOWE	
Siarczan potasu	5000,00
Sól potasowa	3360,00
WIELOSKŁADNIKOWE	
Polifoska 5	3100,00
MAGNEZOWE	
Wapno nawozowe – big - bag	500,00
Wapno nawozowe	600,00

NRD) – ład. 10 ton; rok budowy 1986, siewnik zbożowy MAZUR szer. robocza 4,0 m – tel. 605 329 315.

- ❖ Sprzedam wagę inwentarzową dla trzody i bydła oraz rozrutnik obornika polski Tandem – gm. Dąbie, tel. 691 720 485.
- ❖ Sprzedam śrutownik Bąk, betoniarkę 150 l, taczki ohar – gm. Świdnica, tel. 889 485 429.
- ❖ Sprzedam śrutownik bijakowy 11 kW – gm. Babimost, tel. 606 538 410.
- ❖ Sprzedam metalowe słupy, wiązary, teownik, blachę falistą na konstrukcję garażu 6 x 5 m; cena 3000 zł, ciągnik Białoruś, koparko-spycharkę 1990 (łyżka chwytakowa); cena 14500 zł, betoniarkę 280 l (szeroki wieniec na bębnie); cena 1600 zł – gm. Krosno Odrz., tel. 509 478 057.
- ❖ Sprzedam mieszankę owsa z wyką; ok. 18% białka; cena 1,20 zł/kg – gm. Krosno Odrz., tel. 724 453 246.
- ❖ Sprzedam dmuchawę do zboża z koszem w b. dobrym stanie – gm. Bytnica, tel. 791 000 670.
- ❖ Sprzedam siano i słomę 120/150, wagę 450 kg, łubin, owies, pług 3-skibowy, 2 ha gruntów ornych – obręb Połupin – gm. Dąbie, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam kosiarkę i przewracarkę – gm. Dąbie, 721 848 271.
- ❖ Sprzedam siano w kostkach – gm. Krosno Odrz. tel. 693 874 053.
- ❖ Sprzedam ziemię 33 ha w tym 4 ha lasu, położoną w pobliżu miasta Krosno Odrzańskie; m. Budynia, 25 km od granicy. Ziemia klasy V-VI wykorzystywana obecnie jako grunty orne. Cena 1350000 zł. Całość otoczona lasami, graniczy z rzeką Młynówką. W pobliżu ośrodek wypoczynkowy Dąbie nad jeziorem Wielkie, niedaleko zabytkowy pałac, zakole rzeki Bóbr, ośrodki agroturystyki, jazdy konnej, polowania, grzybobrania, lasy pełne jagód... tereny ekologiczne – tel. 691 403 628.

KRZESZYCE

Asortyment	Cena w zł/t
AZOTOWE	
Saletra amonowa 34%	4000,00
Mocznik	5500,00
Saletrzak	3800,00
Siarczan amonu	2400,00
FOSFOROWE	
Superfosfat 40%	3900,00
POTASOWE	
Sól potasowa 60%	3900,00
Siarczan potasu	4000,00
WIELOSKŁADNIKOWE	
Amofoska 5-10-25	3200,00
Polifoska 6-20-30	4500,00
HYDROKOMPLEX	150 zł za 25 kg
MAGNEZOWE	
Wapno magnezowe	500,00
SIARCZAN MAGNEZU	3200,00

- ❖ Sprzedam kosiarkę rotacyjną polską, siewnik poznaniak, pająka do siana (przewracarko-zgrabiarka na 7 kół), sadzarkę do ziemniaków czeską, rozrutnik obornika i wapna ruski, rozsiewacz do nawozu Piast – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.
- ❖ Sprzedam krowy do dalszej hodowli oraz kaczki francuskie żywe – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam rozdrabniacz słomy, 4-letni pług 4-skibowy polskiej produkcji, przyczepę wywrotkę 4 t do remontu – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam lub zamienię Prasa Claas 2A wariant 180 – gm. Zbąszynek, tel. 888 102 028.
- ❖ Sprzedam wózek do przewozu bydła, przewracarkę do siana pająk, części do prasy Fortschritt – gm. Świebodzin, tel. 665 510 508.
- ❖ Sprzedam roztrząsacz 6-rzędowy do siana, heder 4 metrowy do rozdrabniacza zielonek typu Fortschritt – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam zgrabiarkę karuzelową SaMASZ 3,5 m – gm. Zbąszynek, tel. 668 526 006.
- ❖ Sprzedam siewnik, dwukołówkę, rozsiewacz dwutalerczowy Claas, zwijarkę New Holland 150, rozsiewacz do nawozów dwutalerczowy Amazone (600 kg) – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.
- ❖ Sprzedam siewnik Poznaniak, agregat uprawowo-siewny Amazone – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam ziemniaki – gm. Boryszyn, tel. 655 176 965.
- ❖ Sprzedam owies – tel. 663 180 230.
- ❖ Sprzedam lub wynajmę świder zawieszany na TUZ ciągnika, napęd WOM – gm. Iłowa, tel. 888 919 297.
- ❖ Sprzedam owies ekologiczny z certyfikatem – gm. Szprotawa, tel. 603 110 841.

ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN

KRZESZYCE

Asortyment	Wielkość opak.	Cena w zł/op.
INSEKTYCYDY		
Ammo Super	1 l	120,00
Karate Zeon	1 l	208,00
FUNGICYDY		
Topsin m 500 SC	1 l	64,00
Mirege 450 EC	1 l	60,00
Bumper 250EC	1 l	95,00
Falcon	1 l	156,00
HERBICYDY		
Agrosar 360 SL	1 l	30,00
	5 l	110,00
	20 l	260,00
Roundup 360 Plus	1 l	30,00
	5 l	110,00
	20 l	340,00
Roundup Flex 480 SL	1 l	42,00
	5 l	175,00
Helosate 450 SL	1 l	25,00
	5 l	100,00
Mustan Forte 195 SE	1 l	65,00
	5 l	310,00
Mustang 306 SE	1 l	118,00
	3 l	562,00
Lentipur	1 l	31,00
	5 l	135,00
Lanced	0,2 kg	133,00
	0,5 kg	330,00
	1 kg	640,00
Boxer	1 l	45,00
	5 l	202,00
Axial 50 EC	1 l	178,00
	5 l	858,00
Axial Komplet Pak	2 x 1l + 40g	315,00
Lintur	0,15 g	57,00
	1 kg	365,00
Chwastox Extra	1 l	17,00
Chwastox Turbo	1 l	29,00
Chwastox Trio	1 l	39,00
Mistral 70WG	0,5 kg	87,00
Leopard Extra 0,5 EC	1 l	42,00

- ❖ Sprzedam większe ilości mleka koziego oraz młode kózki, sprzedam scenę na platformie podwozowej – Gorzupia Dolna, gm. Żagań, tel. 509 310 641.
- ❖ Sprzedam mieszankę zbożową ozimą, kukurydzę suchą na ziarno – gm. Iłowa, tel. 516 045 735.
- ❖ Sprzedam siewnik Poznaniak tanio, reduktor obrotów poziomy 3 kW nowy do podajników czepakowych do transportu zboża na silosy - cena do uzgodnienia, silnik 10 kW w komplecie z bijakami do zboża - ssąco-tłoczący – gm. Chotków, tel. 791 782 664.
- ❖ Sprzedam kombajn zbożowy Fortschritt E-512 heder 4,20 m z rozdrabniaczem słomy – gm. Skąpe, tel. 506 369 915.
- ❖ Sprzedam maszyny i sprzęt rolniczy ze zlikwidowanego gospodarstwa – gm. Myślibórz, tel. 512 975 191.
- ❖ Sprzedam dwa silniki elektryczne 7KW i 11KW na wózku, kosiarkę grzebieniową OSA, ciągnik rolniczy Białoruś 50, bronę talerzową 3 m, przyczepę 3,5 t – gm. Brody, tel. 503 745 466.
- ❖ Sprzedam kosiarkę spalinową (250 zł), kosiarkę elektryczną (120 zł), piłę Stihl 3,5 KM (700 zł), piłę tarczową 3-fazową (300 zł), prostownik transformatorowy 6-12-24 V (350 zł), betoniarkę 280 l (1500 zł), zbiornik do hydroforu 200 l (400 zł), przyczepę jednoosiową dłużyć (1100 zł), silnik elektryczny 11 kW (600 zł) – gm. Krosno Odrz., tel. 509 478 057.
- ❖ Sprzedam 4 opony 12,5 x 20, 1 oponę 520/70/38, 2 opony 520/75/32, 2 opony 10/00/20 oraz rozsiewacz nawozu Kos, agregat uprawowo-siewny 3 m, przyczepę sztywną 8 t, opryskiwacz 1000 l, przyczepkę samochodową 3 m/140, pług 1-skibowy, przyczepę 4 t wywrotkę na tandemie Ursus 902 – gm. Szczaniec, 783 478 115.
- ❖ Sprzedam zgrabiarkę 5-gwiazdową do siana oraz wózek magazynowy – gm. Nowogród Bobrzański, tel. 662 902 237.
- ❖ Sprzedam opryskiwacz 400 l zawieszany, dwa śrutowniki z silnikiem, ciągnik Białoruś 50, ciągnik T360 + TUR, przyczepę 3,5 t, kosiarkę grzebieniową osa, talerzówkę o szer. rob. 3 m na kołach – gm. Brody, tel. 503 745 466.
- ❖ Sprzedam rozrzutnik obornika Fortschritt T-088, sortownik do warzyw Greffa – gm. Babimost, tel. 606 538 410.
- ❖ Sprzedam cztery przedpłużki do pługa obrotowego Rabe Werk – gm. Dąbie, tel. 691 720 485.
- ❖ Kupię zboża paszowe pszenżyto, pszenica, owies, jęczmień do 10-15 ton lub groch, łubin biały mogą być końcówki (po 200-500 kg) lub mieszanki wszystkich zbóż. Informacje o ilości i proponowanej cenie – gm. Żary, tel. 668 407 972.
- ❖ Kupię niedrogo kombajn Fortschritt E-514 w dobrym stanie z uszkodzonym silnikiem lub bez silnika – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.

**REKLAMA
U NAS
TO TWÓJ
ZYSK**

Zapraszamy
tel. 68 385 20 91 • 512 217 293

CENY USŁUG ROLNICZYCH

CENY USŁUG ROLNICZYCH w województwie lubuskim

Powiat żagański

Usługa	Sprzęt	Cena netto
Rozrzucanie obornika	rozrzutnik + ładowarka	25 zł /t lub 145-250 zł/h lub 245 zł/ha
Uprawa ścierniskowa	brona talerzowa, agregat ścierniskowy	180-250 zł/h lub 122-130zł/ha
Głęboszowanie	głębosz	375 zł/h lub 300 zł/ha
Wapnowanie z załadunkiem	ciągnik + rozrzutnik do wapna + ładowarka	25 zł/t lub 280 zł/h lub 100 zł/ha
Orka	plug + wał zagęszczający	240-400 zł/ha
Siew zbóż (w tym kukurydzy)	siewnik zbożowy	120-250 zł/ha
Nawożenie - nawozy stałe	siewnik z rozsiewaczem nawozów	50 zł/ha
Opryski	opryskiwacz	40-60 zł/ha
Zbiór zboża	kombajn	285-350 zł/ha
Podsiew łąk	ciągnik + specjalistyczny siewnik	100 zł/ha
Załadunek	ładownica teleskopowa	106-140 zł/h
Koszenie użytków zielonych	ciągnik + kosiarka	203-250 zł/ha
Zbiór sianokiszonki	ciągnik + prasa	25-30 zł/szt. (bela o średnicy 150-160 cm), siatka usłogodawcy lub 220 zł/ha
Owijanie bel z folią	owijarka	10-15 zł/szt. + folia zlecającego
Zbiór zielonki	przyczepa samobierająca	300 zł/h
Transport	ciągnik + jedna przyczepa	40 zł/h
	ciągnik + dwie przyczepy	80-150 zł/h
Bronowanie	brona zębata	120-130 zł/ha
Koszenie kukurydzy	sieczkarnia	350 zł/ha
Kompleksowe wykony- wanie kiszonki z kukurydzy (transport + ugniatanie)	sieczkarnia + ciągnik + przyczepy objętościowe + ciągnik do ugniatania pryzmy	800-1000 zł/h

Ceny usług zebrane z całego województwa są cenami umownymi, obowiązują zarówno w przedsiębiorstwach usługowych, jak również wśród indywidualnych rolników.

- ❖ Kupię ciągnik Zetor, przystawkę i siewnik do kukurydzy oraz rozsiewacz nawozu – tel. 728 032 907.
- ❖ Kupię łąki 2-3 ha w okolicach Brzeźnicy lub Bytnicy – tel. 724 133 999.
- ❖ Kupię tanio żyto w żniwa lub po żniwach – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Kupię ciągnik Ursus C-360 lub C-330 (może być do remontu) oraz przyczepę do remontu D 47 – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.
- ❖ Kupię ciągnik Fortschritt 300 lub 303, może być do remontu – gm. Trzebiechów, tel. 691 933 715.
- ❖ Przyjmę ziemię z wykopów – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Oddam słomę żytnią ze zbiorów 2022 r. z powierzchni 40 ha w zamian za obornik – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Potrzebny mechanik do prasy Z 224/1 – gm. Sulechów, tel. 783 699 921.

Lubuski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Kalsku

*cudze chwalicie,
swoje poznajcie*

Zapewniamy:

- Bezpłatne zamieszczanie ogłoszeń
- Darmową promocję
- Ogólnopolski dostęp do towarów
- Łatwą i wygodną sprzedaż Państwa produktów
- Sprzedaż w cenach i na warunkach przez Państwa wskazanych

Infolinia: 68 385 28 68

**Zapraszamy Państwa do zamieszczenia swoich ogłoszeń na portalu
Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku**

www.lubuskiebazarek.pl